

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

XXVI. letnik.

V Ljubljani, marec 1909.

III. zvezek.

Druga postna nedelja.

2. Trnje na božji glavi.

(Priložnostni govor za postni čas.)

Na tleh mojega ljudstva je poganjalo
trnje in grmovje. Is. 32, 13.

Na podobah Križanega nas venec okoli božje glave spominja, da je bil Jezus za nas s trnjem kronan. V svetem rožnem vencu nas tretja rožica žalostnega dela spominja na bodeče trnje, ki je povečalo hude bolečine — dušne in telesne — Odrešenikove. Tedaj trnjeva krona na glavi Zveličarjevi mesto najčistejše zlate z najdražjimi biseri! In vendar je On kralj vsega veličastva, Gospod nebes in zemlje, poglavar vseh angelov in zveličanih duhov. Ne pred Teboj, ne za Teboj, o Jezus, ga ni kralja, ki bi nosil trnjevo krono. Odkod je to trnje, ljubi Zveličar, odkod?

Po svojem preroku nam odgovarja Gospod: „Na tleh mojega ljudstva je poganjalo trnje in grmovje.“ (Is. 32.) „Čakal sem, da rodi moj vinograd grozdje — rodil je viniko,“ strupno zel, trnje. — V čast Tvojemu trpljenju premišlujmo ta odgovor s pomočjo sv. pisma. Dodeli nam, ki častimo Tvojo trnjevo krono trpljenja, enkrat zlato krono večnega življenja!

1. Trnje je Gospod, ko je učil, imel večkrat v mislih. Tako v priliki o sejavcu in semenu: „Drugo pa je padlo med trnje in trnje je zrastle in je zadušilo.“ Res, trnje je zrastle visoko do glave Kristusove, od vseh strani jo je obvil in zadelalo sveta usta, ki so vsejala na zemljo toliko nebeških nauk.

Trnju je Gospod primerjal lažnive preroke in krive učenike, ki ne morejo obroditelji dobrega sadu. „Po njih sadu jih boste spoznali“ — in že jih poznamo in vidimo sad njihovega sovražstva do resnice na Tvoji, s trnjem kronani glavi.

Trnju primerja Gospod hinavce. (Luk. 6, 44.) In polno jih je okoli križa. Hvalijo se, češ, dobro delo smo storili, da smo umorili tega hudodelnika. Ako je nedolžen, naj stopi doli, ako je mogočen, naj se reši, ako je pravičen, mu bo Oče pomagal. Ako bi ta ne bil hudodelnik, bi ti ga ne bili izdali; nimamo kralja razen cesarja. (Jo. 18, 28, 30, 31.)

Trnje imenuje Gospod neizmerne skrbi za ta svet, zapeljivost bogastva, poželenje drugih reči (Marc. 7, 18.), kar vse zaduši besedo božjo; tedaj človeško pregrešnost, sladnost življenja. (Luk. 8, 14.) Izpolnilo se je pri Judih, ki so hrepeneli le po zemeljskem veličastvu in posvetnem bogastvu, ki so pričakovali mogočnega kralja s pravo kraljevo krono. Varali so se: „Moje kraljestvo ni od tega sveta,“ ni posvetno. Zavrgli so ga, v sramoto pa in iz jeze so mu splekli trnjevo krono in mu jo na glavo dejali. (Mat. 27, 29.) Tako je govoril o trnju Gospod sam. Res je na tleh njegovega ljudstva pognalo trnje.

2. Pred njim so govorili o trnju njegovih preroki v stari zavezi. Izaija primerja judovsko ljudstvo vinogradu, kojega gospodar je Bog. Ker mu ne obrodi dobrega sadu, pride čezenj prekletstvo: „V puščavo ga bom izpremenil, ne bo ne obrezan, ne okopan, grmovje in trnje naj v njem raste“ — izpolnjuje se še dandanes nad sedanjim ljudstvom. (Is. 5, 6.)

Popačenost ljudstva primerja isti prerok ognju, ki vse okrog sebe požge, in trnju, ki vse okrog sebe preraste in zaduši: „Hudobija se je namreč vnela kakor ogenj, grmovje in trnje bo požrla. Bog bo Izraelovo „trnje in grmovje zažgal in požgal ob enem dnevu“. — (Is. 9, 18, 10, 17.) „Ljudstva bodo kakor pepel za požarom, bodo kakor nanošeno trnje sežgana z ognjem.“ (Is. 33, 12.)

Hudobni sosedi Izraelcev, Tirci in Sidonci, ki so zapeljevali Jude v malikovanje, se imenujejo trnje: roka Gospodova jih bo zadela, „izvedeli bodo, da sem jaz Gospod.“ (Ez. 28, 24.)

David popisuje v psalmu 57. trdnost krivičnih sodnikov, pa tudi njih nesrečni konec: „Preden zraste vaše trnje v grmovje, jih (Gospod) tako požre, kakor žive,“ t. j. preden vaše trnje (hudobni med vami), v grm zraste (k svoji moči pridejo), jih hitro, v cvetu njih življenja jeza božja pokonča.

Preroki so s tem napovedali, da bo Odrešeniku trnje zraslo, pognalo na tleh njegovega ljudstva.

3. Imamo še predpodobe trnjeve krone Jezusove. Davidov Sin, kralj Salomon vabi: „Pridite, hčere sijonske, pogledjte kralja Salomona s krono, s katero ga je kronala njegova mati na dan njegovega zaročenja in na dan veselja za njegovo srce.“ (Cant. 3, 11.) Salomon je predpoda Jezusa; mati njegova predpoda judovske sinagoge, t. j. velikih duhovnov in pismarjev; dan veselja in zaročenja je bil za Jezusovo Srce veliki petek na Kalvariji. Pridobil si je pa s tem dnevom boljšo mater, sveto katoliško Cerkev, ki ga že toliko sto let venča s slavnejšo krono, z vencem devic, mučenikov in učencov ob nebeškem prestolu.

Izvoljeni mož božji, Mozes, je videl goreč trnjev grm in slišal iz njega glas Sina božjega. (Ex. 3, 2.) Ravno ta je toliko gorel vnete ljubezni do nas posebno tedaj, ko je bila njegova božja glava kakor v trnjev grm zapletena. — Zlat venec je bil po božjem naročilu okoli skrinje zaveze in okoli mize kruhov, darovanih Bogu, kot predpoda sovražnih Judov okoli začetnika nove zaveze in pa mlačnih kristjanov okoli Jezusove daritve na oltarjih.

Pojdimo še dalje nazaj v zgodovini. Abrahamovo zvestobo in ljubezen je poskušal Bog in ko je bil očak pripravljen, žrtvovati edinega sina med grmovjem in drevjem na gori Moriji, se oglasi angel: „Abraham, ne steguj svoje roke nad mladeniča in nič mu ne stori.“ Ko Abraham vzdigne oči in zagleda za seboj jagnje, ki je viselo med trnjem, ga daruje, da ostane živ njegov sin. V Izaku je upodobljen človeški rod, ki ga je mislil Bog Oče v svoji pravičnosti pokončati. Daroval se je zanj božji sin. Kakor tisto jagnje visi tudi On s svojo sv. glavo med trnjem na gori Kalvariji.

Odkod toliko trnja na svetu? Toliko, da govorijo o njem Gospod, preroki in očaki? Saj je bilo po ustvarjenju vse „prav dobro“ (Gen. 1, 31.), trnje pa ni dobro. To kaže, da v raju trnja še ni bilo. Pač pa ga najdemo, ko stopimo iz raja. Precej po grehu je Bog obsodil zemljo, da bo Adamu in njegovim sinovom rodila „osat in trnje.“ (Gen. 3, 18.) Božje prekletstvo je zadelo vso zemljo, vse stvari — ki zato „vzdihujejo in stokajo, kakor na porodu ter željno pričakujejo razodenja božjih otrok, ker so popačenosti podvržene.“ (Rom. 8, 20.)

Trnje na božji glavi Zveličarjevi pomeni torej hudobijo, popačenost, pregrešnost vseh ljudi od Adama sem, popačenost, zavrženost in prekletstvo tudi cele narave — ker pa je hotel Križani odrešiti vse ljudi pa tudi vse stvari, zato je pripustil, da so mu iz najostrejšega trnja spletli krono in mu jo posadili na njegovo sv. glavo. S tem mučnim trpljenjem je zadostil za grehe naše prevzetnosti ter olajšal nam trnje božjega prokletstva. Zato smemo zaradi Jezusovega kronanja s trnjem pričakovati v večnosti mesto zaslužene trnjeve krone kazni in trpljenja zlato krono odrešenja in zveličanja, zlato krono večnega veselja in življenja. Le to skrbimo, da ne bo tudi na tleh naših src poganjalo trnje grehov in grmovje strasti, gojimo v svojih dušah cvetlice čednosti in rožice krščanske popolnosti — in zaupno smemo klicati: „Jezus, mili Jezus, s trnjem kronan, usmili se nas in dodeli nam krono večnega življenja!“ Amen.

M. Volčič.

Tretja postna nedelja.

1. Križev pot (III.).

Dobili so človeka iz Cirene, Simona po imenu; tega so prisilili, da je nesel njegov križ. Mat. 27, 32.

Dragoceno darilo je Stvarnik podelil vsakemu človeškemu srcu, namreč sočutje, da moremo lajšati trpljenje in bolečine drugih. To sočutje je takorekoč prirojeno človeku, in dotični bi moral biti popolnoma brez srca, če bi sočutja ne imel. To čuvstvo pa rodi tudi bogate sadove. Vsako veselje se poveča in vsaka žalost se pomanjša, če prenašajo to veselje ali žalost tudi drugi. Človek, ki ga nesreča zadene, bi moral skoprniti, če bi videl, da nima noben človek sočutja do njega. Sočutje se zlasti kaže pri trpljenju. Medtem ko smo pri veselju drugih dostikrat mrzli, nas nasprotno nesreča bližnjega vedno pretrese. Če ostane človek mrzel pri trpljenju svojega bližnjega, potem skoro izgubi svojo človeško naravo. Da bi pa kdo svojemu bližnjemu celo nesrečo privoščil, se nad njo veselil ter ga celo sam mučil — kdo bi mislil, da so taki ljudje na svetu? In vendar vidimo tak prizor v Jeruzalemu na poti proti Golgati. Tako globoko še ni bil ponižan noben človek, tako krivično k smrti zatožen še noben obtoženec, tako nehvaležno poplačan še noben dobitnik, tako nečloveško

trpinčeno še nobeno bitje. Utrujen koraka Jezus pod težo križa počasi naprej. Kdor ima kaj srca, ga ne more pogledati brez sočutja. Toda hudobni hlapci niso imeli srca, oni ga gledajo brezčutno, kako pade pod križem, oni ga s silo prisilijo, da vstane zopet ter nese križ naprej, da, njihova surovost grè celo tako daleč, da sunejo proč njegovo žalostno mater, katero je gnala ljubezen, da bi ga spremljevala na tem potu bolečin. Toda Jezus najde tudi sočutja na tem potu. Današnje premišljevanje nam bo pokazalo, da je Jezus prejel dvojno tolažbo, ki je krepčala njegovo srce: Simon iz Cirene in Veronika, ta dva sta ga tolažila. Na to naj bodo danes obrnjene naše oči!

I. Ko se je Jezus nekoliko oddahnil od grozne bolečine, katero mu je prizadel pogled na žalostno mater, je bil prisiljen, da je šel naprej. Toda njegova moč je oslabela, noge mu zastajajo, njegovi koraki so vedno bolj slabotni in počasni. Njegove sovražnike skrbi, da jim ne bi že na potu umrl, zato svetujejo, naj mu kdo križ odvzame, to pa ne iz usmiljenja, ampak iz sovraštva, ker oni ga hočejo na križu sami umoriti. Toda našel se ni nikdo, ki bi mu pomagal križ nesti. Ravno po potu pa pride neki tujec, kmet Simon iz Cirene, ki grè v Jeruzalem. Tega torej zagrabijo vojaki ter mu ukažejo, naj nese križ Jezusov. Simon se je sicer branil, toda ker so ga silili, se je vdal. V tem Simonu vidimo trojno podobo našega življenja. Zakaj se ravno njemu križ naloži? Ali je bil on najbližji, ali je bil samo on tako močan? Ali je imel toliko sočutja nad tistim, ki je padel pod križem? Toliko je gotovo, da ga je to hudo zadelo, da tega ni pričakoval. Šel je morda zjutraj po opravkih od doma, in mesto, da bi se sedaj vrnil domov, mora nesti ta sramotni križ. To je v resnici lepa podoba našega življenja. Kolikokrat pripelje človeka pot življenja k popolnoma drugačnemu cilju, kakor pričakuje njegovo srce. Kolikokrat se večer dneva drugače konča kakor, si človek misli zjutraj. Gospodar grè vesel in srečen zjutraj od doma na delo, in zvečer ga prinesejo od mrtvouda zadetega mrtvega na njegov dom. Za nekaj dni zapusti kdo svojo rojstno vas ter grè drugam, vesel se vrača domov, toda svoj dom najde v prahu in pepelu. Marsikdo pozdravi vzhod solнца z veselim obrazom, medtem ko se pri njegovem zahodu z žalostjo za njim ozira. Tega bi ne smeli, dragi poslušavci, nikoli pozabiti, ampak se večkrat na to spomniti! Ne sicer zaradi tega, da bi si vsako veselje

skalili in nobenega ne privoščili, ampak zaraditega, da bi v veseljih dnevih ne postali prevzetni in da bi ne izgubili višjega cilja izpred oči, katerega moramo vsi imeti, in da bi nas nesreča, če bi nas zadela, ne dobila nepripravljenih.

Tistega tujca je pa doletelo vendar le eno veselje. Izbran je bil on, da je pomagal Odrešeniku olajšati breme. Pozneje je on blagoslavljal to uro, kajti vsledtega se je izpreobrnil on in oba njegova sinova. Iz tega vzamemo tudi dober nauk zase. Če tudi nam Bog veliko solzá pošlje, vendar se tudi nam približa kak Simon, ki nam to breme olajša. Toda to breme moramo mi voljno sprejeti. Simona so prisilili, da je pomagal križ nesti. Kolikokrat tudi mi neradi sprejmemo kak križ na svoje rame, toda nesti ga moramo. „Kdor hoče iti za menoj, ta naj vzame križ na svoje rame in grè za menoj,“ je rekel Kristus sam. Samo pot križa pelje v nebesa, zato je Bog naše življenje posul s trnjem. V bolečinah se človek rodi, v bolečinah svet zapusti, in njegovo življenje je le trnjeva pot. Kralja in reveže, zdravega in bolnega, mladega in starega, vsakega moremo imenovati Simona, ker nosi slednji svoj križ. Morda, da ti ga je Bog naložil, morda ljudje, ali si si ga pa naložil sam ta križ. Morda je lahak, morda je težak, da že obupavaš. Toda naj bo že kakršenkoli, nosi ga voljno kakor ga nosi tvoj Zveličar. — V križu je odrešenje. Kam bi tudi svet prišel, ko bi mu Bog odvezel vse križe! Kdaj pa človek najraje pozabi na Boga in na večnost? Kdaj vzplamti ogenj njegove strasti najbolj? Kdaj se najgloblje pogrezne v blato pregreh? Ali ne ravno takrat, kadar ga nobena nesreča ne obišče, kadar ga zemeljska sreča zapelje, kadar mu brezmejno veselje prevpije glas njegove vesti: Ali pa more neskončno dobri Bog, ki noče nikdar smrti grešnika, pripustiti, da bi se pogubili grešniki? Zato pošlje lahkomišljenim bridkosti; nesreče pridejo nad njihovo imetje, huda bolezen jih obišče, ničvredni prijatelji jih zapuste, ljubi sorodniki jim pomrjo. Sedaj šele, ko mu ničesar drugega nê ostane kot bridki pogled v žalostno preteklost, sedaj šele spozna, da na tem svetu ni sreče doma, da je zapravil svoje življenje, da ni ničesar pridobil za večnost. Tedaj šele se obrne kakor izgubljen sin k svojemu očetu nazaj, proseč pomoči. Kaj je povzročilo njegovo izpreobrnenje? Nič drugega, kakor šola križa, v katero ga je pripeljalo božje usmiljenje. Da, v križu je odrešenje! Zato ga vzemi tudi ti voljno na svoje rame in pojdi za Kristusom! Če hočeš za njegovim križem iti, tedaj boš deležen

tudi njegovega veselja. Če pa omagaš, noseč svoj križ, tedaj poglej na krono, ki te čaka v nebesih, in nove moči boš zadobil v svojem srcu, da boš krepak dovolj za svoj križ toliko časa, dokler te angel miru ne sprejme v svoje naročje ter ti odvzame tvoj križ, dokler ti tvoji sorodniki križa ne postavijo na tvoj grob v znamenje, da si bil človek trpljenja.

II. Še eno tolažbo je pa prejel Kristus, namreč ko mu je Veronika podala svoj prt, da je on vanj obrisal svoje sveto obličje.

Četudi je Simon odvezel Jezusu njegov križ, vendar je moral Kristus veliko pretrpeti. Bilo je okoli poldneva, in goreče južno solnce je pripekalo; zato je bil Jezus po vsem svojem telesu potan, pot mu je tekel v obilni meri raz njegovo čelo. To je zapazila pobožna žena, po imenu Serafija, ali kakor so jo pozneje imenovali, Veronika. Prerila se je skozi vrsto surovih vojakov, vstopi se pred Jezusa, pade na svoja kolena, vzame svoj prt ter ga poda Jezusu, da si obriše svoj pot in svojo kri. Ona ga je vedno spremljevala na njegovih potih, prejela je od njega veliko milosti, zato jo je gnala hvaležnost in sočutje, ko je zagledala trpečega Jezusa. Ona stori, kar more, da bi nekoliko olajšala njegove bolečine, poda mu svoj najlepši prt. Nič ni bilo zanjo dražjega na svetu kakor če je mogla postreči Jezusu. Jezus je njej več kakor vse drugo na svetu. Ona se celo ni bala, da bi jo sovražniki Kristusovi ne mučili ter trpinčili, ker je Jezusu pomagala. Toda kakšno je pa bilo tudi plačilo, s katerim je bila ona od Jezusa poplačana? Zveličar je sprejel ta prt, pritisnil ga je na svoj obraz in dal ga je Veroniki nazaj. Toda glej, ves njegov sveti obraz je bil v tem prtju vtisnjen. O, kakšno veselje za Veroniko, ko je zagledala sveto obličje svojega ljubljenega Odrešenika na svojem prtju! Gotovo bi jo najdražji dar tako ne zveselil kakor ta spomin. To je predragi spomin, v katerega gledati se nikoli ni utrudila. Kdo bi pa izmed nas ne postal rad pri tem prtju, ki vam kaže iskreno ljubezen Jezusovo? Kdo ne bi občudoval Veronike, kakšna, kako močna je bila njena ljubezen do Jezusa! Kdo pa ne bi tudi pri tem obrnil svojega očesa v svoje srce ter se vprašal, ali je taka, močna, hvaležna in žareča ljubezen tudi v njegovem srcu? O, vprašaj se pri pogledu na trpečega Jezusa: Kje je moja ljubezen, kje je moje srce? Ali zares hiti le za srečo in uživanjem tega sveta, ali res ne pozna nič višjega? ‚Daruj mi svoje srce!‘ tako kliče Jezus z vsem, kar je

za nas storil in pretrpel. — Če premišljujemo, odkod smo in zakaj smo na svetu, če mislimo celo na daljnjo večnost, kdo nam je vse to razjasnil drug kakor Jezus, ki je prinesel luč iz nebes? Komu se ima zahvaliti utrujeni človek pokrepčanju, bolnik ozdravljenju, mrlič svoji rešitvi? Kdo je pokazal grešniku pravo pot, kdo je pokazal poleg sodnega prestola prestol usmiljenja in milosti? Kdo je povzdignil križ kot znamenje kristjanov, kdo je navdušil mučence, da so dali svoje mlado življenje, kdo vabi vedno k sebi svoje zveste in kdo podari čistim dušam kionov večnega plačila? To je ravno tisti, ki je zasadil vinograd, sveto Cerkev, katero je ustanovil in potrdil s svojo dragoceno krvjo, tisti, ki nas spremlja od zibelke do groba. On je tisti, ki si je s trpljenjem kupil naše duše, da si jih je tako prisvojil, da bi ne smeli ničesar drugega misliti, ničesar drugega čutiti in ljubiti kot edinole njega. Kdo bi tudi ne bil poln hvaležnosti do tega največjega dobrotnika človeškega rodu? Če pa hočemo dokazati svojo hvaležnost in svojo ljubezen, tedaj delajmo in trpimo kakor on. „Če me kdo ljubi, ta bo izpolnil mojo besedo!“ Zato se ogibljimo tistega, namreč greha, zaradi katerega je moral umreti, da bi ga odpravil. Bodimo v tem času, ki je tako nevaren naši veri, tem zvestejši katoličani, držimo se tem trdneje svoje Cerkve in izpolnjujmo tem zvesteje njene zapovedi, čimbolj jih sovražniki njeni smešijo in zaničujejo. Pobožne duše pa hočejo Jezusu še bolj streči. Njega samega hočejo zveseliti, za njega živeti in trpeti. To lahko morejo; obiskuj tem zvestejše presveti zakrament, krasi s cveticami njegov tabernakelj, predvsem pa glej, da bo srce tvoje darovano edinole Bogu! In kako bogato poplača Jezus tistega, kdor ima popolno ljubezen do njega! „Kdor mene ljubi, tega bom ljubil tudi jaz,“ tako je obljubil Gospod sam. Kaj pa je tudi lepšega kakor ljubljene biti od Jezusa! V njegovi ljubezni ni nobene nestalnosti, nobene nezvestobe, on je danes in včeraj in vekomaj ravno tisti! On je najboljši prijatelj, ki te nikdar ne zapusti, dokler se ti sam ne ločiš od njega s svojimi grehi. Če si mu ti odprl svoje srce, če si sprejel v sebe njegovo podobo, potem ti posvečuje in lepša vse tvoje življenje. On ti očisti tvoje misli, on vodi tvoje korake, poveča tvoje veselje in v kelih trpljenja ti vlije tolažbe. Verjemite mi, dragi poslušavci, da je prave tolažbe najti samo in edino v sveti veri! In kakšno plačilo čaka v bodočnosti kristjana, ki Jezusa ljubi? Stokrat bo poplašal vse, kar smo storili v njegovem imenu. Spomnimo se le, kako je plačal

Veroniki! Vse bridkosti in skrbi tega sveta se bodo izpremenile v neskončno uživanje radosti. Ta radost pa ni tako daleč. Blizu, prav blizu biva oni, ki nam more to radost dati že sedaj okusiti. Tu stoji miza Gospodova, miza njegove ljubezni. Tukaj nas čaka tolažba, katere vsa zemlja ne more podeliti. Tukaj je jed, ki ne mine, ki je hrana za večno življenje. Tukaj torej, na tem svetem kraju, hočemo pozabiti, kar je bridkosti na svetu. Tukaj na stopinjah njegovega oltarja se učimo njegove ljubezni do nas. Tukaj hočemo obljubiti njemu zvestobo z apostolom: „Kdo nas bo ločil od ljubezni Kristusove? Strah ali nesreča, lakota ali mraz, preganjanje, meč ali zaničevanje? — Prepričan sem, da niti življenje, niti smrt nas ne loči od ljubezni Kristusove.“ Amen.

Ivan Baloh.

2. Kako treba poslušati božjo besedo.

Blagor tistim, kateri božjo besedo poslušajo in jo ohranijo.

Luk. 11, 28.

Med svetlim kraljestvom božjim in med temnim kraljestvom satanovim, med kraljestvom tega sveta in kraljestvom Jezusa Kristusa se bije velikanski boj. Resnica in zmota sta si v nasprotju, kakor sta si duh in meso v vedni borbi. Ta boj med lučjo in temo se je začel tu na zemlji v tistem trenutku, ko je knez teme prva dva človeka zapeljal v greh nepokorščine proti Stvarniku. Odkar pa je vse njune potomce odrešil edinorojeni Sin božji, izkuša jih satan spet ujeti ter za saboj potegniti v večno pogubo. Deluje in ruje pa satan silno drzno in zvijačno proti našemu večnemu zveličanju. Dà, četudi je bil satan že večkrat izgnan, vendar najde spet iznova vhod v staro prebivališče. Na to nas opozori v današnjem evangeliju naš nebeški učenik.

Toda ne smemo se preveč ustrašiti nevarnosti in zaprek, ki nam jih napravlja hudobni duh. Zakaj Sin božji, kateremu je večni Oče dal vso oblast v nebesih in na zemlji, kateri je prišel razdret dela satanova, raztrgat grešne vezi, v katere je satan uklenil človeštvo, on, naš Gospod, pravim, je mogočnejši kot satan. Ako bomo pod zmagoslavno zastavo Gospoda Jezusa Kristusa, maziljeni z močjo sv. Duha, stanovitni v hrabrem boju, — ne more nam spodleteti, ampak bomo gotovo premagali zavratne napade hudobnega duha in zapejijivih privržencev njegovih. In kakšno orožje nam ponuja naš nebeški vojvoda v boju za večno zveličanje?

Na koncu današnjega evangelija blagruje naš Gospod tiste, ki božjo besedo poslušajo in jo ohranijo. Božja beseda pa, pravi apostol, „je živa in močna in ostrejši kot vsak na obe strani oster meč.“ (Hebr. 4, 12.)

Da bi tudi vi vsi imeli božjo besedo kot božje orožje zoper satana in hudobni svet vedno pripravljeno in da bi tudi vam veljal blagor Jezusov na koncu današnjega evangelija, poučim vas, kako je treba poslušati božjo besedo. Nadaljujem v imenu nebeškega učenika, vojvoda in kralja, Gospoda Jezusa Kristusa.

Sv. Peter je zapisal v svojem prvem listu ta-le opomin: „Bodite trezni in čujte; ker hudič, vaš zopernik, hodi okoli kakor rjoveč lev in išče, koga bi požrl. Temu se ustavljajte trdni v veri.“ (5, 8, 9.) Apostol Pavel pa uči: „Vera je iz poslušanja, poslušanje pa po Kristusovi besedi.“ (Rim. 10, 17.) Kako važno je torej, da ve vsakdo, kako mu treba poslušati božjo besedo.

Katekizem uči kratko, da je treba božjo besedo poslušati: a) pridno, b) pobožno. Kaj pa se oboje pravi?

1. Vsak katoliški kristjan mora vedeti, da vam mi duhovniki pridigujemo božjo besedo, to je, naznanjamo vam božjo voljo na podlagi sv. pisma in ustnega izročila svete katoliške Cerkve. Iz naših pridig in krščanskih naukov izveste, kaj Bog od vas hoče, da storite, in kaj zahteva, da opustite. Od tega pa, ali izpolnite, ali ne izpolnite voljo božjo, je odvisna vaša večna sreča ali vaša večna nesreča. Kakor ljubo vam je torej vaše večno zveličanje, kakor srčno želite, oditi večnemu pogubljenju, ravnotako ljuba vam mora biti oznanovana božja beseda, ravnotako jo morate radi in pridno poslušati pa doma v katekizmu prebirati. „Beseda Kristusova naj prebiva obilno med vami z vso modrostjo!“ opominja apostol Pavel. (Kol. 3, 16.)

Dobri otroci radi in z veseljem poslušajo besede očetove, naj jih slišijo od njega samega ali od koga drugega, ki jim govori v očetovem imenu. S tem kažejo svojo ljubezen do očeta. Tako tudi kristjan, ki pridno poslušja božjo besedo, kaže s tem, da ljubi Boga z otroško ljubeznijo. Na tiho nedeljo se bero v svetem evangeliju besede Jezusove Judom: „Kdor je iz Boga, poslušja besede božje. Za tega voljo vi ne poslušate, ker niste iz Boga.“ (Jan. 8, 47.) Jezus, večna resnica, je hotel s tem reči: Kdor je otrok božji in resnično ljubi svojega nebeškega Očeta, tudi rad poslušja, ako Bog govori ali se mu pripoveduje o Bogu. Vi za-

krkneni Judje pa niste otroci božji, vi ne ljubite Boga, zato tudi nočete poslušati, kadar se vam oznanjuje božja beseda.

K Jezusu so hodili ljudje, ki so bili sprejemljivega srca, kar trumoma z vseh strani, pozabivši na jed in pijačo in celo ponoči, da so slišali njegove nauke. Ali bi se mar dandanes ne gnetlo vse okoli Jezusa, ako bi v človeškem telesu sam nastopil kje, da bi pridigoval? In glejte, isti nauk vam oznanjujemo mi, katoliški mašniki. Saj je rekel Jezus apostolom in njihovim naslednikom: „Kdor vas posluša, mene posluša.“ (Luk. 10, 16.) Mi vam pridigujemo nauke naše svete in božje vere, mi vam naznanjamo in razlagamo, kaj se imate kot katoliški kristjani učiti, kaj imate vedeti in verovati, če se hočete večno zveličati.

Verjemite mi, da se pri božjem sodnem stolu, pred katerim se ima vsakteri prikazati precej po smrti, ne bo popraševalo, ali ste znali prav opravljati svoja telesna dela in časne opravke, ali ste bili dovolj izurjeni kmetje, rokodelci, obrtniki, tudi ne, ali ste bili bogati, ali ste zapustili veliko premoženja, ampak ozir vašega časnega stanu se bo poprašalo le, ali ste vsakteri dolžnosti svojega poklica prav izpolnjevali. Poglavitno pa bo božji Sodnik preiskoval, kako ste izpolnjevali svoje verske dolžnosti kot katoliški kristjani, torej naprej o tem, ali ste vse dovolj vedeli in znali, kar ste bili po svoji veri zavezani vedeti in znati, potem pa, ali ste po tej veri in tem znanju tudi živeli.

Gorje vam, ako bi ne znali niti najpotrebnejšega ter iz z a d o l ž e n e n e v e d n o s t i prelamljali božje in cerkvene zapovedi! Kristus, vesoljni sodnik, vam poreče, kakor nekdam Judom: „Ko bi ne bil prišel, in bi jim ne bil govoril, bi ne imeli greha; sedaj pa nimajo izgovora za svoj greh.“ (Jan. 15, 22.) Ko bi ne bil prišel k vam v osebi svojih pridigarjev ter vam govoril, poreče božji Sodnik, bi se mogli zaradi mnogo svojih grehov izgovarjati z nevednostjo; potem pa, ko ste lahko slišali toliko pridig in krščanskih nauk, izpraševanjskih opominov, misijonskih govorov, ne morete se izgovarjati, ampak zaslužite kazen za svojo zanikarnost.

Znana vam je prilika Jezusova o sejavcu in semenu. Jezus je tedaj rekel: „Seme je božja beseda.“ (Luk. 8, 12.) Kakor brez semena nič ne more ozeleneti in sadu roditi na zemlji, tako tudi srce kristjanovo ne more donesti sadu za nebesa, ako ne sprejme vase posejanega semena božje besede ter tako ne postane rodovitno; zakaj „evangelij je božja moč v zveličanje vsakemu, ki veruje,“ uči sv. Pavel. (Rim. 1, 16.)

Kako pridni in vneti so bili kristjani prvih časov za božjo besedo! Gojili so veliko, nepremagljivo ljubezen do besede božje. V prvih treh stoletjih še niso imeli javnih cerkev in šol. Pred sovražniki krščanskega imena so se morali skrivati po gorskih votlinah, po gozdih, pod zemljo, v katakombah, in sicer v ponočnem času. Večkrat so imeli dolgo in nevarno pot do takih skrivališč; in lahko si mislimo, kako temno in zaduhlo je bilo v podzemeljskih prostorih, kjer je bilo veliko ljudi natlačeno zbranih in kjer so morali vse odprtine skrbno zamašiti, da bi jih pridigarjev glas ne bil izdal kakim zalezovalcem. Pa vzdržali so goreči kristjani tu več ur.

Naj vam omenim za zgled še sv. Martina, slavnega škofa na Francoskem. Kot desetleten deček je večkrat skrivaj (ker njegov oče je bil nevernik in zelo sovražen krščanstvu) šel v zbirališče kristjanov ter ondi jako vneto in pazno poslušal božjo besedo.

2. Treba sedaj, da vam pojasnim še, kaj se pravi božjo besedo poslušati tudi pobožno. Najprej hoče to reči: Poslušavec mora verovati, da Bog govori po ustih pridigarjevih. Iz tega izvira samoposebi sv. spoštovanje, ljubezen in zaupanje. Saj pridigar ne slavi svojih nauk in čednosti, ampak oznanja sv. evangelij. O, da bi mogel v tem oziru vsak pridigar pohvaliti svoje poslušavce, kakor je sv. Pavel Tesaloničane pišoč jim v prvem listu (2, 13.): „Neprenehoma Boga hvalimo, da, ko ste sprejeli od nas oznanilo božje besede, ga niste sprejeli kakor človeško besedo, temuč (kar je tudi resnično) kakor besedo Boga, ki dela v vas, ki ste verovali.“ Treba torej ne toliko gledati na zunanost pridigarjevo, ampak na duha, ki veje iz pridige, treba paziti bolj na to, kaj se pridiguje, kot na to, kako se pridiguje.

Pobožna redovnica Frančiška s pridevkom „od Jezusa“ je tako vneto in pobožno poslušala pridige, da je pri vsaki pridigi njeno obličje žarelo veselja. Malo se je menila za to, ali kak pridigar govori po pravilih govornišтва ali ne; in karkoli je pridigoval, pazljivo ga je poslušala in bila ginjena do solz.

K pobožnosti pri pridigi spada tudi p o n i ž n o s t. Zavolj tega treba obenem paziti na božjo besedo in na svojo vest, to je: pridigo nase obračati. Apostol pravi, da „božja beseda seže do ločitve duše in duha, tudi sklepov in mozga, in rzsodi misli in namene srca.“ (Hebr. 4, 12.) Ako božja beseda razsoja nad njim, tedaj naj človek presoja tudi samega sebe; če to stori s skesanim srcem, potem mu Bog ne odreče tudi svoje milosti in

svojega usmiljenja. Če pa napuh gospodari v srcu poslušavčevem, tedaj je vsaka besedica zanj preostra, za njegove nasprotnike ali sploh drugačne grešnike, kakor je on, pa še premeška, tem privošči najtrše besede, če pa njega kaj zadene, pa godrnja nad pridigarjem, farizejsko se izpodtikuje nad njegovimi napakami ali začne celo dvomiti o kaki verski resnici. Napuh ne pusti zgrabiti strasti, lakomnosti, nečistosti, nevoščljivosti, požrešnosti, lenobe, posvetnosti. Zato tudi mnogim pridige nič ne koristijo, ker nedostaje prave ponižnosti. Apostol Jakob pa poslušavce tako-le opominja: „Bodite delavci besede, in ne samo poslušavci, s čimur bi sami sebe goljufali.“ (1, 22.) Zato poslušajte božjo besedo s trdnim sklepom, da jo hočete obdržati v glavi in v srcu, to je, da bi jo še dolgo pomnili in se po nji ravnali.

Kdor tako posluša božjo besedo, njega ne zbega, ne premoti skušnjavec in skušnjava, ko se mu približa, da bi ga zapeljala v greh. Spomni se hitro, kaj je slišal v tej in oni pridigi, ali vsaj kak verski opomin se mu naglo oglasi v njegovi vesti. Božja beseda ga postavi v božjo vsepričujočnost in pred božjo vsevednost, pa pred angela variha, pokliče mu v spomin Jezusovo neskončno ljubezen pa Marijino žalost, odpre mu pogled v grob in v večnost, pokaže mu strašno pogubnost smrtnega greha za ta in oni svet. Kolika milost je torej božja beseda! Poslušajte jo torej prav pridno in zares pobožno, poslušajte radi in z vnemo pa z vernim in ponižnim srcem!

In če današnji sv. evangelij povelečuje Marijo kot presrečno Mater božjo, pa vam povem tudi, kaj pravi sv. Lukež o nji: „Marija pa je ohranila vse te besede in premišljevala v svojem srcu.“ (2, 19.) Storite tudi vi tako, potem tudi vam kličem z besedo Jezusovo: „Blagor tistim, kateri božjo besedo poslušajo in ohranijo.“ Amen.

Val. Bernik.

3. Trnjeva krona Gospodova.

(Priložnostni govor za postni čas.)

Spletli so krono iz trnja in so mu jo
na glavo dejali. Mat. 27, 29.

Krona se spodobi Kristusu kralju; ne trnjeva, temuč zlata kakor Salomonova ali ona okoli skrinje zaveze. „Gospod Bog mu bo dal sedež Davida, njegovega očeta, in bo kraljeval v hiši Jakobovi vekomaj.“ (Luk. 1, 32.) Pri Njegovih jaslicah so

klečali trije kralji. Ko je učil, čudeže delal in dobrote delil, hotelo Ga je ljudstvo narediti za svojega kralja. Vsi, ki so vedeli, da je On obljubljeni Odrešenik, tudi njegovi učenci so pričakovali, da bo skoraj nastopil kot kralj in rešil ljudstvo pred Rimljani.

1. Jezus Kristus pa ni hotel biti kralj kakor drugi človeški, zemeljski kralji. Zato se je umaknil ljudstvu; zato je učencem na vprašanje: „Gospod ali boš v tem času zopet postavil Izraelovo kraljestvo?“ odgovoril: „Vam ne gre vedeti časov in ur, katere je Oče ohranil v svoji oblasti.“ (Act. 1, 6.) In Pilatu je rekel: „Ti praviš, da sem kralj — pa moje kraljestvo ni od tega sveta, priše sem na svet, da pričam resnico.“ (Jo. 18, 37.) Da bi pokazal vsemu svetu, da je sicer pravi kralj, izvolil si je krono; da pa ni kralj pozemeljski, izbral si je krono iz trnja takrat, ko je ustanavljal kraljestvo nebeško na zemlji. Sprejel je iz rok svojih trinogov krono, ker je bil kralj, naš kralj. Sprejel je trnjevo krono na sv. glavo, ker nas je hotel odrešiti s trpljenjem za naše grehe. S trnjem kronan je trpel za naš napuh, prevzetnost, trdovratnost, svojeglavnost, gizdavost, ponos in grehe, ki jih storimo z glavo. Kaj je trpel v ta namen?

2. Trpel je velike, nepopisne telesne muke in bolečine. Krono so mu spletli iz najbolj hudega, ostrega, dolgega trnja, kakršno raste po sv. deželi še dandanes zlasti za vodo. Podobno in sorodno je akaciji. (Iz akacije je bila barka Noetova in skrinja zaveze — in tu imamo akacijo na glavi Odrešenikovi.)

Trnji so dolgi, ostri, trdi, šiba pa je mehka, da se lahko zvije v venec (prim. našo robido ali kopinje). To trnje so mu kruti vojščaki s palicami neusmiljeno zabijali v sveto glavo. Zasadilo se je globoko za kožo in med kosti. Ker je (po ustnem izročilu in starih slikah) imela krona podobo in obliko kape, ni ostalo na glavi mesta brez bolečine; vsa glava je bila ranjena. Krono so mu pustili na glavi, ko je nosil težek križ in pod njim padal na kamenita tla jeruzalemskih ulic in cest; ko so vlekli raz njegovega sv. telesa obleko; ko so ga pribijali na trdi les sv. križa. Krono je nosil, ko je visel na odrešilnem križu, ko je glavo nagnil, ko je umiral. To je povečalo bolečine. Kolikokrat se je doteknil kamenja ali lesa, ga je zbolelo tem hujši pod vsakim trnom. Le pomislite, če si nabodete vi le en mali trn v roko ali nogo, zlasti za nohte ali na sklepu med kosti — kako vas skeli!

Teško je določiti, kje je ljubi Zveličar trpel več, na životu ali na glavi. Uresničile so se do pičice besede prerokove: „Od podplatov do temena ni nič zdravega na njem; rana in proga in otekla bula ni ne obvezana, ne z zdravilom zdravljena, ne z oljem omečena.“ (Is. 1, 6.) „Velika je namreč, kakor morje, tvoja potrtost. Kdo te bo ozdravil?“ (Thren. 2, 13.)

Kadar, preljubi, trpite kako rano in bolečino na svojem telesu — bodisi da vam jo pošlje Bog ali pa, da si jo prizadenete, kar se največkrat zgodi, po lastni neprevidnosti sami — spomnite se na Jezusa, ki je bil za vas s trnjem kronan in je pri tem trpel silno bolj ko vi; njemu darujte svoje majhno trpljenje in lažje ga boste prenašali; povrh pa vam bo še v zasluženje ali vsaj v spokorno očiščenje.

3. Ne le telesne, tudi hude dušne muke je Gospodu prizadejalo kronanje s trnjem. Neizrečeno ga je moraló boleti to zasramovanje in ponižanje. Zasramovali so njegovo kraljevsko čast. Naredili so iz njega lažikralja. Zasmehovali so ga in se z njega norčevali. V tisto sv. lice, katero želijo vsi angeli gledati in svetniki častiti, v to sv. lice pljuvajo. V roko, ki ohranjuje in vlada ne le zemljo, ampak vse svetove, v to božjo roko mu stisnejo palico iz trsta kot kraljevo žezlo. Zaničljivo pripogibajo svoja prevzetna kolena pred njim, pred katerim naj bi se v češčenju in spoštovanju uklanjali vsi, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo. Norčujejo se iz Najsvetejšega, šalijo se z večnim, vsemogočnim Gospodom. Ponižujejo v prah, vlečejo v blato, vržejo v grmovje in trnje božje veličastvo in najvišje gospodstvo.

Povrh ga še tirajo iz dvorišča sodne hiše pred vse ljudstvo, zaradi praznikov v ogromnem številu v mestu zbrano. Da bi pri ljudstvu zbudil Pilat vsaj iskrico usmiljenja, zakliče s pogledom na Jezusa s trnjevo krono, v sramotilnem plašču, s trstom v roki, s krvjo oblitega in vikne: „Ecce homo!“ Odgovor mu zadoni iz tisoč zapeljanih ust: „Crucifige eum!“ — Pilat pravi: „Ne najdem krivice nad njim,“ ljudstvo pa prične: „Imamo postavo, mora umreti!“ Pilat še poizkuša Jezusa rešiti. Našuntano pa žuga ljudstvo: „Če tega izpustiš, nisi prijatelj cesarjev; kdor se dela kralja (kakor ta), se ustavlja cesarju!“ — Še enkrat izpraša Jezusa, še enkrat ga pokaže ljudstvu, še enkrat zakliče: „Ecce rex vester.“ Odgovor: „Proč ž njim, križaj ga!“ To se že Pilatu zdi prečudno. Nekako vznevoljen in s pikrim naglasom očita sedaj ljudstvu: „Vašega kralja naj križam?“ Hinavci, ki so se nekoliko let pozneje

do smrti ustavljali Titu, zavpijejo: „Nimamo kralja, razen cesarja!“ S tem so Judje zavržli za vselej svojega dobrega nebeškega kralja — še tisti dan je On postal naš kralj. Zavržel je Jude, obrnil se s svojo milostjo k nam.

Če vse te okoliščine premislite, spoznate, kakšni so bili dušni občutki Jezusovi, kakšne njegove duševne muke zaradi kronanja. Bil je razžaljen, ponižan, zasramovan in zavržen ravno v svoji najvišji časti — kot Gospod in kralj nebes in zemlje.

To globoko zaničevanje je Gospod trpel za našo ošabnost, častihlepnost, rahločutnost, občutljivost, s katero se tolikokrat pregrešimo, če nas kdo le količkaj poniža bodisi le s kako krivo, naglo, nepremišljeno, trdo besedo. Zaradi Jezusovega ponižanja ponižajmo se tudi mi radovoljno, kadar nas ponižujejo drugi. Saj imamo obljubo: „Kateri se poniža, bo povišan.“

4. Kaj pa je s krono Jezusovo? Je sveta reč, dragocen zaklad sv. Cerkve. Kakor drugo orodje in orožje Gospodovega trpljenja, so čistili prvi kristjani še prav posebno krono Kristusovo. Mati njegova in njene zveste tovarišice, galilejske spremljevalke in čistilke Gospodove so skrbno in rahlo iz mrtvega božjega telesa pobrale ostro trnje in s krono vred shranile. To krono so našli križarji v zakladnici cesarski v Carigradu. Balduin III., latinski cesar carigrabski, jo je poklonil v dar pobožnemu Ludoviku IX. Ta je šel z bratom Robertom bos iz Pariza do Sens odposlancem naproti, si dejal spokorno krono na glavo in jo spoštljivo nesel v novo, nalašč za krono sezidano kapelico. Pogosto je pred njo klečal in molil; zato se obrazuje s trnjevo krono. Med francosko prekucijo so krono skrivali po cerkvah in zasebnih palačah. Leta 1806. so jo slovesno prenesli v župnijsko cerkev Matere božje zmagoslavne (Notre Dame de Victoire). Sedaj je skoraj brez trnja, ki se je razdelilo na pobožno željo tedaj še bogoljubnih meščanov med imenitna mesta sveta, n. pr. Rim, Benetke, Jeruzalem, Dunaj, Monakovo, Kolin, Trier, itd. — Svetniki so si delali posnetke, jih čistili in devali na glavo v spokornem mrtvičenju. Sv. Roza Limanska jo je pod redovnim pajčolanom vedno nosila. Blažena Marijana Quitonska († 1645) in sv. Peter Klaver, apostol zamorcev, sta si trnjevo krono devala na glavo med premišljevanjem in molitvijo. Sv. Katarini Sijenski je poslal nebeški ženin na izbiro zlato in trnjevo — vsa vesela je segla po trnjevi ter zaslišala veselo tolažilo: „Zato boš prejela zlato krono v večnosti!“

Kakor angel, poslanec Gospodov sv. Katarini — ponudim tudi vam kot služabnik Jezusov dvojno krono ter vam svetujem: „Sezite radovoljno in izvolite si v tem življenju trnjevo krono Kristusovo, krono zatajevanja, trpljenja, bridkosti, žalosti, zaničevanja in ponižanja — prejeli boste zato v večnosti zlato krono veselja, tolažbe, uživanja božjega, krono zveličanja in večnega življenja!“ Amen.

M. Volčič.

Praznik sv. Jožefa.

O bližnji priložnosti.

Ko je Jožef slišal, da Arhelaj kraljuje v Judeji namesto Heroda, svojega očeta, se je bal tje iti; in v spanju opominjan se je ognil na Galilejsko.

Mat. 2, 22.

Sv. Jožef, čigar praznik danes obhajamo, je bil povzdignjen k najvišji časti, katero je človek mogel doseči na zemlji; zakaj njemu je bil v skrb izročen Jezus, včlovečeni Sin božji, izročena mu je bila deviška mati Marija. Iz te previsoke časti lahko povzamemo, da je moral biti Jožef v resnici poln čednosti, v resnici „pravičen“. Sv. pismo mu dá to spričevanje, ker ga imenuje „pravičnega“. Sv. Jožef tedaj zasluži, da ga tudi mi spoštujemo in častimo, in ga vsak v svojem stanu posnemamo. Naj bi ga vam pred oči postavil kot mladeniča, ženina ali variha Jezusovega, vsakdo bi ga moral hvaliti in občudovati. Malo je sicer, kar nam sv. pismo pove o njem, vendar to malo je za nas močno poučno. Jaz sem si izbral iz njegovega življenja samo eno okoliščino, in iz te vam hočem izpeljati silno važen nauk.

Znano vam je, da je bil Jožef po angelu opominjan, naj beži s sv. družino v Egipt, ker grozoviti Herod steguje roke po božjem Detetu. Jožef beži v Egipt in ostane ondi do smrti Herodove. Tedaj pa se vrne, zopet opominjan v sanjah, v Judovsko deželo. Ali ko čuje, da ondi vlada Arhelaj, ki je po očetu Herodu podedoval nele deželo, ampak tudi grozovitost, noče ostati v Judeji, ampak se poda v mirni Nazaret, kjer ostane do svoje smrti. Ker je bila za Dete v Judeji velika nevarnost — da po človeško govorim — ognil se je je Jožef, in rajši hotel stanovati v daljnem Nazaretu, kamor ni segla oblast krutega Arhelaja.

O kristjan! Kolikokrat je tudi tvoja duša v smrtni nevarnosti; satan steguje po njej svoje roke. Angel varih te opominja po vesti, po spovedniku, pridigarju in po starših, da bi se ognil krutega Arhelaja, da bi se ognil družčine, hiše, grešne priložnosti. Blagor tebi, če poslušaš njegov glas. Rešil boš svojo dušo, kakor je Jožef rešil božje Dete. Tudi jaz ti danes kličem: Varuj se priložnosti v greh! Da bi to dolžnost bolje spoznal, hočem ti razložiti:

1. Kaj je bližnja priložnost, 2. razjasniti dolžnost, ogibati se bližnje priložnosti, 3. dokazati, da so vsi izgovori glede bližnje priložnosti prazni.

I. Kaj je bližnja priložnost? Bližnja priložnost so take okoliščine, ki budijo človeško poželjivost in človeka napeljujejo, da bi grešil v dejanju, ali pa le v srcu. V grešni priložnosti smo sicer vedno, dokler smo na zemlji; zakaj svet, lastno meso in hudobni duh nas odvrtačujejo od dobrega, in napeljujejo v greh. Vendar se greha lahko zdržimo, če sodelujemo z navadno milostjo božjo, katero Bog vsakemu človeku dá. — Če je pa priložnost taka, da človek v nji vselej ali večjidel vselej greši, imenuje se prava bližnja priložnost. Iz zgledov vam bo to bolj jasno. Nekateri ljudje radi igrajo; toda če izgubé, grozno kolnejo. Drugi ne znajo jenjati in tako dolgo igrajo, da izgubé ves denar, svoji družini pa napravijo grozno škodo. Glejte, za take je igra bližnja priložnost v greh. — Nekateri radi popivajo; v pijanosti pa se prepirajo, tepo, se do drugega spola grdo obnašajo, domu pridši pa ženo in otroke pretepajo, da nastane prava babilonska zmešnjava. Za te je pijača bližnja priložnost v greh. — Tretji so doma dobri; ali če v družčino pridejo, grdo govoré o bližnjem, o duhovnikih in imajo pohujšljive pogovore. Glejte, tem je družčina bližnja priložnost v greh.

Zdaj veste, kaj je bližnja priložnost v greh. Ali ta nevarnost ni za vse ljudi enako velika. Tako postavim gostilna nima nobene nevarnosti za človeka, ki je zmeren in reden, za pijanca pa je bližnja priložnost. So pa nekatere okoliščine take, da večino izmed ljudi zapeljejo v greh. Dvoje izmed njih hočem našteti in opisati.

a) Občevanje s hudobnimi ljudmi. Že star pregovor pravi: „Povej mi, s kom da občuješ in jaz ti hočem povedati, koliko si vreden.“ Kar zapeljivec z besedo ne premore, zmore pa s slabim zgledom. Koliko je sinov, ki so se nedolžni ko angeli podali iz očetovske hiše med daljni svet, vrnili so se

pa, sprideni po slabi tovarišji, hudobni, kakor satanovi pomočniki. Gnjilo jabolko polagoma pokvari zdrave, in hudoben človek je prava kuga za celo občino.

b) Druga priložnost za greh je preprijazno občevanje z drugim spolom. Naj ima človek pri tem še tako nedolžne namere, polagoma nastane vendar velika nevarnost za greh. Voda sama zase je čista in prst je zase tudi čista. Ako pa oboje zmešaš, nastane umazana zmes. Taka je tudi s preprijaznim in prepogostim občevanjem, ki ga imata mladenič in deklica. Začetek je nedolžen, pa kmalu jame giniti sramežljivost; ne dolgo, in nedolžnost je pokopana. Posebno je nevarno shajanje na samoti in o večernem času. Dnevna svetloba nedolžnost obvaruje, noč jo pa konča. Vsakemu je jasno, da so taka znanja najbliži priložnost v greh. Žalibog, da mladeniči in dekleta tega nočejo spoznati in takih sumljivih prijateljstev še za greh nimajo. Jaz pa vam povem, da se tisti smrtno pregreši, ki v nočni tmimi po tako nevarni poti hodi, in da se deklice udeleži smrtnega greha, ako tako ponočno obiskovanje želi in se ga udeležuje. Kdor nevarnost išče, ta se v nevarnosti pogubi. — Starši, imejte tedaj skrb, da zasledite in o pravem času zabranite nevarnost, ki preti vašim neskušnim in lahkoživim otrokom!

II. Človek je dolžan ogibati se bližnje priložnosti, ako je le mogoče, in sicer nam naklada to dolžnost:

a) Skrb za naše zveličanje. Bog je v svoji neskončni modrosti in ljubezni vse storil, kar je le potreba za naše zveličanje. „Poslal je svojega edinorojenega Sina, da bi nas zveličal.“ Na mnogih krajih sv. pisma pa tudi nas opominja skrbeti za dušni blagor. Dokler pa človek ne zapusti bližnje priložnosti, se nikakor ne more zveličati; zakaj bližnja priložnost vodi v greh, greh pa nas loči od Boga in nam zapre pot v sveto nebo. Človek, ki misli, da se bo v bližnji priložnosti zamogel greha obvarovati, zdi se mi podoben možu, ki po ozki, v skalo vsekani stezi ne-
previdno koraka tik globokega prepada in misli, da se ne bo vanj zvrnil; podoben je možu, ki živega gada privleče iz skalnate razpoke, ga v nederjih nosi, in misli, da ga gad ne bo pičil; podoben je njemu, ki z golo roko poseže v ogenj po žerjavico in misli, da se ne bo spekel.

b) Pa tudi božja zapoved nam veleva ogibati se bližnje priložnosti. Nebeški Odrešenik pravi pri sv. Matevžu: „Ako te tvoja roka ali tvoja noga pohujša, izderi jo in vrzi jo

od sebe; zakaj boljši ti je, hromemu ali kruljevemu iti v življenje, kakor dve roki ali dve nogi imeti, pa vrženemu biti v večni ogenj. In ako te tvoje oko pohujša, izderi ga in vrzi ga od sebe; bolje ti je z enim očesom iti v življenje, kakor dve očesi imeti, pa vrženemu biti v peklenški ogenj.“ Te besede zadevajo bližnjo priložnost; so ostre kakor meč na dve strani brušen — in imajo tale pomen: Ako ti je kaka oseba ali reč tako koristna in potrebna, kakor tvoja roka, noga ali oko, pa te pohujšuje in v greh napeljuje, loči se od nje, naj ti bo ta ločitev tudi tako boleсна, kakor da bi si izdril roko ali nogo, ali celo oko. — Gospodove besede so bolj splošne. Na drugem mestu pa govori sv. Duh bolj jasno: „Vino in ženske premotijo celo modrijana.“ (Sirah 19, 2.) Sv. Peter pa piše: „Bodite trezni in čujte; zakaj satan, vaš sovražnik, hodi vedno okrog, kakor rjoveč lev, in išče, koga bi požrl.“ (1. Petr. 5, 8.) In zopet berem v modrem Sirahu (9, 3.): „Ne upiraj svojih oči v devico, da te njena lepota ne premoti.“

c) Tudi sv. Cerkev nam nalaga dolžnost, ogibati se bližnje priložnosti. Papež Inocenc XI. naravnost reče, da spovednik ne sme odvezati njega, ki ne izpolnjuje te dolžnosti.

III. Akoravno pa je ta dolžnost tako jasna in očitna, vendar imajo ljudje polno izgovorov, ki se nam na prvi pogled zdé morda opravičeni, po veri pa so popolnoma neopravičeni.

1. Nekateri pravijo: Okoliščine, v katerih se nahajam, mi nikakor ne privolijo zapustiti bližnjo priložnost.

Res je včasih jako težko grešnim priložnostim ogniti se, n. pr., če je kdo v službi, katere ne more precej zapustiti, akoravno je za čednost zelo nevarna. Ali: Gospodar, potujoč po nujnih opravkih, je primoran ostati v gostilni, kjer se pa redno vsak dan napije. V takih slučajih pa naj nobeden ne dela po svoji glavi, marveč razloži naj stvar natančno svojemu spovedniku, in ta bo odločil in svetoval, kaj je storiti. Sv. vera ima pomočke, ki človeka tudi v bližnji priložnosti varujejo greha, da se jih človek le posluži. Če pa kljub temu v grehe pade, tedaj ni drugega pomočka, kakor zapustiti Babilon in Sodomo, t. j. zapustiti priložnost, naj velja tudi polovico življenja.

2. Drugi pravijo: „Ako priložnost zapustim, imam veliko škodo.“

On, ki mu je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji, govoril je takole: „Kaj pomaga človeku, če celi svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi?“ Kaj pomaga, če si srečen in z vsem pre-

skrbljen, če imaš kraljeve krone in vse bogastvo sveta, ako pa tvoja duša ide v pogubljenje? — Če pa iz ljubezni do Boga zapustiš bližnjo priložnost, prepričan bodi, da ti bo Bog škodo prej ali slej povrnil, ker on je neskončno dobrotljiv.

3. Tretji pravi: „Trdno sem sklenil ne več grešiti; zatorej naj se mi ne brani ostati v tej priložnosti.“

Ubogí človek! V grešni priložnosti je padel David, mož po božjem srcu; v grešni priložnosti je padel Salomon, najmodrejši izmed kraljev; padel je Peter, ki je Jezusa tolikanj ljubil. In ti misliš, da se boš v grešni priložnosti obvaroval? Le pomisli, kolikokrat si v njej že padel. Kaj pomagajo dobri sklepi? Raztopé se, kakor vosek na žarečem železu. Le kdor se nevarnosti izogne, ta ima upanje, da se bo obvaroval greha.

4. Četrti pravi: „Moliti hočem, da me Bog obvaruje; v božjem varstvu pa se mi ni baťi ničesar.“ — Res je, da božja roka še ni prikrajšana. On, ki je egiptovskega Jožefa okrepil, da se je pogumno ustavil Putifarjevi ženi; on, ki je nedolžno Suzano branil, in Judito varoval, da je iz Holofernovega tabora prišla neomadeževana, on more tudi tebe varovati, ako po nesreči prideš v tako nevarnost, in kličeš njega na pomoč. Sv. apostol Pavel piše do Korinčanov (I, 10, 13): „Bog pa je zvest, ki vas ne bo pustil skušati bolj kakor premorete, temuč bo storil s skušnjava tudi izid, da jo zmagate.“ — Druga pa je, če se sam prosto-voljno podaš v nevarnost, in v njej ostaneš, zraven pa moliš, da bi te Bog varoval; to bi se pač reklo predrzno zaupati v božjo milost in pregrešno bi bilo od Boga v takih okoliščinah pričakovati pomoči; reklo bi se, Boga naravnost skušati.

5. Peti se zopet izgovarja, da misli v zakon stopiti, in da bi vendar rad bolj natančno spoznal svojo nevesto.

Prav je, da se ženin in nevesta bolje spoznata, preden se za celo življenje v zakon zavežeta; samo treba paziti, da čednost ne trpi škode. Dovoljeno ti je, prepričati se o tem, kako se nevesta obnaša. Tudi obiskati jo smeš o pravem času, in ž njo govoriti vpričo staršev ali sorodnikov. Če bi vsi ženini bili tako previdni, potem bi več nevest prišlo pred oltar z neoskrunjenim vencem nedolžnosti, in božji blagoslov bi prišel nad take zakone,

6. Šesti reko, da bi radi zapustili grešno priložnost, toda ljudje bi se spogledovali, in Bog zna kaj, bi govorili.

Ljubi moj! Ali se ne sramuješ tega izgovora? Kako slaba je pač tvoja vera, in kako mrzla tvoja ljubezen do Boga, ker iz

strahu pred ljudmi svojo edino in dragoceno dušo izpostavljaš preteči nevarnosti. Glej, če je tvoje pregrešno znanje skrito, nobeden ne bo čez te govoril; ako je pa očito, in ga ti zapustiš, ne bodo te grajali, ampak hvalili. Morda se zna kak malopridnež malo norca delati, pa v par dneh bo vse vtihnilo.

Za časa Henrika IV. je živel na Francoskem grof, ki je slovel za pravega junaka, toda strastno je bil vdan dvoboju. Seznanil se je s sv. Vincencijem Pavlanskim, odpovedal se dvoboju in odslej živel le za revne in bolne. Vsak dan je preiskaval svoje srce, da bi videl, če je še kaj notri, kar preveč diši po sebični ljubezni ali po kaki sfrasti. Nekega dne koraka vtopljen v te misli po svojem polju in ogleda meč, ki mu je visel ob strani. Urno se vpraša: „Kaj mi če to orožje v mirnem času; bi ne bilo pametneje, doma ga pustiti?“ — Hudobni duh pa mu šepetaje: „S tem mečem si sebi pridobil toliko slave in ž njim se bojeval za svojega kralja; mar ga boš sedaj odložil?“ — Grof pa si misli: „Ravno ta meč, ki je drugim — dostikrat po krivici — sekal krvave rane, ta meč je tudi mojo dušo smrtno ranil. Moje srce naj nikar ne bo navezano nanj.“ Rekši stolče ga na bližnjem kamnu v drobne kosce.

Predragi, posnemajte tega grofa! Kakor on, stolcite tudi vi svoj meč na bližnjem kamnu, t. j. zapustite bližnjo priložnost. Povedal sem vam, kaj da je bližnja priložnost, povedal, da ste dolžni zapustiti jo, in ovrigel vam vse izgovore. Kaj vam pomaga spoved, bodi še tako odkritosrčna, če se pa nečete ogibati priložnosti v greh. Tak nima trdnega sklepa; trden sklep pa je za veljavno spoved bistveno potreben.

Preljubi, če vas zgled francoskega grofa ne gine, naj vas pa gine zgled sv. Jožefa, ki je rajši deželo zapustil, samo da je bilo božje Dete bolj varno. Tudi vaša duša bo bolj varna, če boste odslej zapustili družino, znanje, hišo, službo, ki je vam bila doslej bližnja priložnost v greh. Kadarkoli v domačo cerkev pridete, in se ozrete na podobo sv. Jožefa, spomnite se mojih skromnih besed, in z novega sklenite paziti na grešne nevarnosti. Tako boste sv. Jožefa najlepše častili, in prepričani bodite, da se vam bo skazal zvestega variha v življenju in v smrti. Amen.

P. H. S.

v Četrta postna nedelja.

1. Križev pot (IV.).

Šla je pa za njim velika množica ljudi
in žen, ki so jokale in ga milovale.

Luk. 23, 27.

Trpljenje našega Zveličarja se ni pričelo šele tedaj, ko je nastopil pot proti Golgati. Vse njegovo življenje je bilo neprestano bojevanje za resnico polno bridkih skušenj. Ko je zapustil tihi svoj dom v Nazaretu, ga je obdajal ves čas svet poln hudobije in sovraštva. Njegovi rojaki so ga zaničevali, hudobno ljudstvo, ki je samo s svojim strastem streglo, ga ni umelo in učeni farizeji so se ustavljali njegovim naukom. Tema se je branila svitle luči, strastni njegovi sovražniki so se borili s krivico zoper njega. Sovražne oči so ga povsod zasledovale, povsod, kjer je sejal seme besede božje, so šli zaslepljeni farizeji ter skušali uničiti, kar je on vsejal. Tako je bilo celo njegovo življenje le pot trnja, in gotovo niso prve bolečine, gotovo pa najtežje in najbridkejše, ko je prišla tista noč, v kateri ga je Juda izdal ter izročil poganom v roke. V tej noči in v naslednjega dne prvih urah se je združilo vse, kar se le more imenovati bolečina, neusmiljenje in surovost. Smrtna sodba je bila izrečena in pričel se je tisti pot, kateremu pravimo križev pot proti Golgati. Tudi mi, dragi moji, se pridružimo tej množici, spremljajmo svojega Jezusa na tem potu bolečin. Saj smo mi tisti, katere je odrešil, odkupljeni z njegovo dragoceno krvjo. Dolžni smo mu torej iz ljubezni, da smo priče njegovega trpljenja pri zadnjih njegovih urah. Marsikaka bolečina bo gotovo tudi naše srce presunila, toda naši duši bo gotovo tudi v veliko korist, ko bomo gledali prizore, slišali opomine, ki se bodo globoko vcepili v naše srce. Danes premišljajmo:

1. Kristus opominja jokajoče žene Jeruzalemske,
2. Kristus pade drugič pod križem. Če premišljujemo te dve stvari, tedaj nam te podobe vtisnejo v naše srce resno svarilo in pa globok opomin. O ne zgubimo teh dveh podob nikoli več iz svojega srca, da si bomo ohranili neizmeren stud nad grehom in veliko skrb za zveličanje.

I. Ves Jeruzalem, da še več vse izraelsko ljudstvo je pokonci, ko peljejo Jezusa, znanega preroka iz Nazareta, katerega so vsi

poznali, med hudodelci na goro Kalvarijo. Tiho vdan s težkim križem obložen, gre Jezus počasi proti koncu svojega življenja. Kdo pa gre z njim? Ali je popolnoma zapuščen od ljubeznivih ljudi, ali res ni nobenega srca, ki bi z njim čutilo? Najprej ga obdajajo tisti, kateri bodo smrtno obsodbo izvršili, poleg teh ga spremlja velikanska množica radovednih ljudi, katerih ni prav nič groza in strah, da bodo gledali tako grozovito trpinčenje. Toda, ali ni nobenega prijatelja Jezusovega med njimi? Da, žene so, ki ga objokujejo in milujejo. Te imajo še toliko poguma, da ga spremljajo na njegovem križevem potu. Sv. evangelist jih ne imenuje z imenom, gotovo so pa bile to tiste žene, katere so potem stale pod križem, katere so šle za njim, ko so ga nesli v grob. Medtem ko so njegovi učenci zbežali kakor čreda, ki nima pastirja, medtem ko ga je zapustil celo sv. Peter, ki je tolikokrat zatrjeval, da je pripravljen zanj vse storiti, celo zanj umreti, medtem so pobožne žene edine, katere ga objokujejo na glas, ne boječ se nikogar. Kaj naj bi storile drugega? Videle so tistega, katerega so tako ljubile, ki je tolikim pomagal, od katerega so toliko pričakovale, tega vidijo med njegovimi bolečinami nosečega svoj križ, ki mu postane tolikanj težak, da se zgrudi že drugič pod njegovo težo ter pade na svoje sveto obličje. Toda še bolj se boje, kajti one vedo, kaj se bo šele zgodilo. On mora na tem križu, katerega sam nese, umreti. Zato ne morejo skriti svojih bolečin, katere jih presunejo pri tem pogledu. In kaj pravi Jezus k temu? „Ne objokujte mene,“ pravi, jih tolaži on! Ali jih morda on graja zaradi tega, ker jokajo? Kdo bi zameril otroku, ako joka ob smrtni postelji svojih staršev? Kdo bi zameril človeku, katerega boli bolečina trpljenja njegovega bližnjega? Kdo bi zameril revežu, ki joka na grobu svojega dobrotnika? Zato tudi Jezus ne zameri Jeruzalemskim ženam, ki ga objokujejo, ki imajo usmiljeno srce in ljubezen do njega! Toda on nikakor ne pusti, da bi samo njega objokovale! Hotel je reči: Ne točite zaradi mene solzâ, saj jaz sem nedolžen, jaz moram trpeti, da svet odrešim. Da jaz padem večkrat na tla, temu krivi so grešniki, ki tudi večkrat padejo nazaj v svoje prejšnje grehe. Toda vseh solzâ on noče posušiti, ampak jih opominja: „Objokujte sebe in svoje otroke.“

II. Ko je Jezus pred par dnevi slovesno jahal v Jeruzalem, je zagledal raz višine Oljske gore staro, kraljevsko mesto Jeruzalem, ki se je razprostiralo v vsej svoji krasoti pred njim. Toda bridka žalost je globoko presunila njegovo srce. Njegovo oko,

ki je videlo prihodnost, ni opazovalo prekrasnega tempeljna in veličastnih poslopij, ampak le razvaline, pepel in prah, in takrat je vzkliknil: „Prišli bodo dnevi nad tebe, in tvoji sovražniki te bodo obdali z napisom in te bodo oblegli in stiskali od vseh strani; in bodo v tla pomandrali tebe in tvoje otroke v tebi in ne bodo pustili kamna na kamnu, zato ker nisi spoznalo časa svojega obiskovanja.“ Ravno take besede govori Jezus tudi jokajočim ženam: „Prišli bodo dnevi, ob katerih poreko: Srečne so nerodovitne žene, in prsi, katere niso dojile. Takrat bodo rekli goram: Padite čez nas, vi hribi pokrite nas!“ In ta strašni čas, o katerem je Jezus prerokoval, je res tudi prišel. Čez nekaj let so pridrli rimski vojaki siloma v Jeruzalem in na tisoče Judov so pomorili. Na stotine izmed tistih, ki so kričali: „Na križ ž njim!“ je našlo smrt pod mečem. V resnici so bili otroci teh ženâ pomorjeni, in zgodovinarji tedanjega časa ne morejo grozovito dovolj popisati tega klanja v Jeruzalemu. Tako so se izpolnile Kristusove besede. Toda ne samo nad tem, ker je bilo mesto razdejano in toliko Judov pomorjenih, žaluje Jezus, ampak tudi zato še bolj, ker se Judje niso hoteli izpreobrniti. Nad grehom joka Jezus, da niso vanj verjeli, ko zagleda to krasno, toda pregrešno mesto. „O, da bi ti spoznalo, toda sedaj je tvojim očem prikrito.“ Toda danes, ko grè že proti koncu svojega življenja, pove zopet, kaj je vzrok njegovi žalosti. Strašna kazen bo zadela vse, brez izjeme zaradi greha, katerega Jezus objokuje. Če bodo morali pravični in sveti ljudje vse bolečine ob razdejanju mesta prestati, kaj se bo šele zgodilo s krivičnimi in hudobnimi? Ako mora Kristus zaradi greha, katerega so drugi storili, toliko trpeti, koliko morajo trpeti kot kazen šele grešniki sami! In ali ni zaslepljeno ljudstvo samo klicalo nase sodbe božje? Ali ni klicalo zaslepljeno ljudstvo samo, ko ni hotel Pilat Jezusa obsoditi: „Njegova kri naj pride na nas in na naše otroke!?“ In ali si niso mogli takrat, ko je sovražnik mesto razdejal, sami sebi očitati: saj smo sami hoteli. Zato le objokujte hčere Jeruzalemske svoje otroke! Toda kako neskončno vzvišen je Jezus nad temi bolečinami! Njegovi rojaki so ga izvrgli izmed sebe, ko jih je hotel rešiti. On nosi pa še vedno svoje ljudstvo in svojo domovino v srcu. Gotovo mu dobro dene, da te žene obenem ž njim čutijo; toda on pozabi svoje bolečine in on še tolaži jokajoče žene, da naj mislijo rajši na bodočnost in objokujejo svoje otroke! Resnica je, da opominja Jezus tiste žene, ki so njega objokovale. Kaj bi moral šele

storiti proti tistim, ki ga niso objokovali, ampak ga mučili in trpinčili? Tako vidite, ker so te žene trpele zaradi drugih surovih vojakov, da mora včasih torej tudi pravični objokovati greh drugih ljudi. Čimbolj spozna vsakdo, kaj je greh, kakšno razžaljenje božje, tembolj ga mora obžalovati, naj si ga že stori sam, ali pa kdo drugi.

Zato se ne smemo čuditi, da so svetniki omedleli, če so slišali, da je kdo storil kak velik greh. Tudi še dandanes veljajo Gospodove besede, tudi na vsakega se obračajo besede: Objokujte sebe in svoje otroke! Kdor bi vprašal: Ali sem morda jaz kak hudodelec, ali so morda moji otroci, ta bi ne razumel Gospodovih besedi, kateri jih je obrnil ne do svojih sovražnikov, ampak do tistih žen, katere so ga objokovale. Ali bi pa morda res ljudje ne imeli ničesar, kar bi objokovali? Ali je res v vseh krščanskih družinah vse tako lepo, kakor bi moralo biti? Ali res ni nikogar več, ki bi živel vedno v svojih navadnih pregrehah. Ali res ni nikogar več, ki pri najmanjši jezi vse hudobne duhove na pomoč pokliče? Če vam kliče torej sv. Cerkev: Objokujte sebe, tedaj pravi, svoje grehe objokujte, kajti greh je Zveličarja spravil na križ; o vrzite se pred tem križem na svoja kolena ter objokujte tiste grehe, zaradi katerih je moral tudi on trpeti. Vsak je dodal k njegovim bolečinam. Objokujte torej sebe, da ga še ne ljubite tako, kakor on zasluži. Da zahvalite se, da vas ni takoj po prvem smrtnem grehu poklical k sebi ter vas večno zavrgel! In vi starši, če vam ukaže sv. Cerkev: Objokujte svoje otroke, objokujte jih, če vidite, da ni nobene ljubezni v vaši hiši, samo kletev in prepir, vprašajte se, če ni to otrokom v pohujšanje! Objokujte jih, ker ste vi krivi, da se nedolžne duše pohujšujejo. Objokujte jih, če vidite, da jim je ljubša slaba družčina, kakor pa delo in molitev, objokujte jih, če vidite, da ne poslušajo vaših naukov, da ne poslušajo božje besede, ampak zapeljive pogovore, slabe tovarišije. In če vidite svoje hčere, da si rade krasé svoje telo, da pa ne gledajo na lepoto svoje duše, da jim je ljubši nečisti pogovor, kakor pa resna beseda, da rajše bero sumljive knjige, kakor pa svoje mašne bukve, ali nimate vzroka, da vam reče Jezus: Objokujte sebe in svoje otroke! Verjemite mi, da so otroci taki, kakršna je mati! Če je mati pobožna in poštena, krščanska mati, tedaj bo vzgojila tudi poštene Marijine otroke. Če pa mati le nerada vidi, da je mati, če otroku, ko še v zibelki leži, smrt želi, če ga preklinja, tedaj ji Kristus popolnoma prav

kliče: Objokuj sebe in svoje otroke! To kar si vzredila, kar si preklinjevala, to imaš! — In še več! Če bi človeku očitala vest: Ti sam si kriv nesreče svojih otrok, ti si jih pustil še nezrele v slabe tovarišije, ti si jim dovolil vse, kar so poželeli; ti si mislil, da bodo tvoji otroci tam kaj pridobili, pa so žalibog izgubili, ker so se prekmalu seznanili z grehi mladine; če ti pravi vest, ti sam si uničil bodočo srečo svojih otrok; dosti bi imeli, sedaj bodo pa zavoljo tvoje zapravljenosti reveži vse dni svojega življenja, če ti očita vest, da si jih učil skrbeti samo za časno srečo, za to zemljo, pozabil pa na večnost, o povej mi, ali nima prav Kristus, ko ti kliče: Objokuj sebe in svoje otroke? In če bi tudi sam ničesar ne imel, da bi objokoval, poglej enkrat na svoje bližnje! Poglej, koliko je na zemlji greha in slabosti! Koliko nevere, kako malo čiste ljubezni do Boga, kako malo resnice, koliko pa laži in goljufije, kako malo veselja in miru, koliko pa kletvine, prepira in sovraštva! Če nimaš torej ničesar na svetu, kar bi objokoval, o objokuj grehe drugih, saj jih je toliko, da jih nikdo prešteti ne more. V resnici besede nimajo toliko moči v sebi, da bi mogli vse slabosti, vse hudobije in vse gorje popisati, katero je na svetu! Samo solze skesanega, ponižnega srca so tisti izraz, s katerim se more izraziti bolečina nad to hudobijo sveta. Solze edine pokažejo človeku, da tolikega gorja, kakor je na svetu, ne more popraviti nikdo! Kdor se torej hoče v duhu pridružiti tisti množici, katera spremlja Jezusa na njegovem potu bolečin, ta naj se ne boji solza, ko gleda bolečine in rane, katere je človeški rod svojemu Zveličarju zaradi svojih grehov prizadel; tam se bo odprlo njegovo oko, da bo popolnoma spoznal gnjusobo greha, zaradi katerega je Kristus toliko trpel, da bo razumel Jezusove besede: „Objokujte sebe in svoje otroke! Potem bo iz polnega srca zaklical:

Jezus daj, da tvoje rane
nas presunejo kristjane,
to trpljenje prebridko
naj pomoč nam v smrti bo!

Amen.

Iv. Baloh.

2. Hagara in Sara, predpodobi judovske in katoliške Cerkve.

(Homilije lista).

Bratje! pisano je, da je imel Abraham dva sina; enega od sužnje in enega od proste. Pa kateri je bil od sužnje, je bil po mesu rojen; kateri pa od proste, po obljubi! Gal. 4, 22.

Sveti apostol Pavel je tudi v pokrajini Galaciji v Mali Aziji ustanovil cerkveno občino. Velika večina galačanskih kristjanov je bila prej poganske vere: le malo je bilo med njimi izpreobrnjenih judov. Cela galačanska cerkvena občina je bila dobra in goreča v sv. katoliški veri ter je s tem delala sv. Pavlu veliko veselje; ali kakor drugod, tako tudi tej cerkvi hudobni duh ni prizanesel, ampak jo je hotel pokvariti s krivo vero; poslal je namreč v njo krivoverce — pokristjanjene jude, ki so učili, da mora kristjan, ki je bil prej nevernik, podvreči se tudi zapovedim Mozesove postave, t. j. mora se dati obrezati, kakor jud, mora držati se judovskih praznikov in postov, delati razloček med čistimi in nečistimi jedmi, kakor judje, sploh živeti tudi v krščanski veri kakor judje. Ta kriva vera je bila sicer že zavržena na prvem apostolskem vesoljnem zboru, kjer so apostoli pod svojim poglavarjem sv. Petrom, določili, da ni treba kristjanu izpolnovati Mozesove postave, ker se more brez nje zveličati. Vkljub temu pa so zgoraj omenjeni krivoverci učili, da more nevernik le tedaj postati pravi kristjan, ako sprejme tudi judovsko obrezo in druge šege judovske vere.

Da bi obvaroval Galačane te krive vere, jim je pisal sveti Pavel posebno pismo, v katerem jim dokazuje, da je judovska postava odpravljena in da je prišla na njeno mesto nova postava, Kristusova vera, po kateri moramo živeti, ako se hočemo zveličati.

Današnji list je odlomek tega pisma, v katerem sv. Pavel obe ženi Abrahama, namreč Hagaro in Saro, imenuje predpodobi judovske in katoliške Cerkve in iz tega, kar sv. pismo pravi o teh ženah, dokazuje, da so kristjani oproščeni judovskih šeg, sploh judovske, Mozesove postave.

List je jako poučljiv, ker nam opisuje veliko prednost katoliške vere in Cerkve pred judovsko.

1. „Bratje! pisano je, da je imel Abraham dva sina: enega od sužnje in enega od proste. Pa kateri je bil od sužnje, je bil po mesu rojen: kateri pa od proste, po obljubi!“

V stari zavezi je bilo možem dovoljeno od Boga, več ženâ imeti. Tako je imel tudi Abraham, oĉak izraelskega ljudstva, dve ženi, Hagaro in Saro. Hagara mu je rodila sina, Izmaela, in sicer po natornem redu: bila je še mlada in rodovitna: ne pa tako Sara: ta je bila po besedah sv. pisma ne samo nerodovitna, ampak tudi že stara 90 let. In vendar je postala mati z 90 leti, medtem ko je bil Abraham že sto let star. Rodila pa je sina Izaka, ker ga ji je Bog sam obljubil: Izak je bil tedaj otrok obljube; Izmael pa otrok mesa.

Vsled tega načina poroda sta bili njuni materi predpodobi judovske in katoliške Cerkve. In kdorkoli je v stari zavezi mogel dokazati, da je potomec, naslednik Abrahamov, ta je bil jud. Po naravi, po rojstvu tedaj, so bili potomci Abrahama udje judovske Cerkve, kakor je bil Izmael po naravi sin Hagare.

Vse drugaĉe pa je z nami, kristjani. Mi nismo že po rojstvu udje katoliške Cerkve. Če imamo tudi kristjane za starše, vendar vsled tega še ne spadamo v sv. katoliško Cerkev; njeni udje postanemo šele po sv. krstu; krst pa je milost, ki jo Bog ĉloveku prostovoljno da, ne da bi moral. Katoliška Cerkev ima tedaj svojo predpodobo v Sari, ki tudi ni rodila Izaka po naravni moĉi, ampak po boŹji moĉi, in mi, ki smo otroci matere sv. katoliške Cerkve, tudi nismo že njeni udje po rojstvu, ampak po nezasluzeni boŹji milosti. Zato pravi sv. apostol Pavel: „Gospod nas je odrešil in poklical s svojim sv. poklicem, ne po naših delih, ampak po svojem sklepu in milosti, ki nam je bila dana v Kristusu Jezusu!“ (Tim. 1, 9.) In Jezus je ravno to uĉil, ko je rekel: „Nihĉe ne more k meni priti, ako ga ne vleĉe Oĉe!“ (Jan. 6, 44.)

Potemtakem, ako bi nas kdo vprašal, kakšne vere da smo, bi mu prav odgovorili le, ako bi rekli: „Po boŹji milosti smo katoliški kristjani!“ Ker res le boŹji milosti se imamo zahvaliti, da smo udje edino zveličavne sv. katoliške Cerkve. Medtem ko toliko milijonom nevernikov, turkov, judov, krivovercev sedi v smrtni senci nevere in krive vere, hodimo mi v luĉi sv. vere, in imamo kot udje sv. katoliške Cerkve sredstev za zveličanje v vsej obilnosti. Kristjani, ni li to za nas velika boŹja milost? Pa ni li obenem naša sv. dolŹnost delati za svoje zveličanje s to milostjo,

ko vemo, kaj je rekel Jezus, namreč: „Komurkoli pa je veliko dano, se bo veliko hotelo od njega: in komur so veliko izročili, bodo več od njega terjali!“ (Luk. 12, 48.)

II. „To pa je v podobi rečeno: „To ste namreč dve zavezi, ena na gori Sinajski, katera v sužnost rodi in ta je Hagara. Zakaj Sinajska gora je v Arabiji in je podobna Jeruzalemu, kakršen je sedaj in služi s svojimi otroci. Gornji Jeruzalem pa pomeni prosto, katera je naša mati!“

S temi besedami sv. Pavel nadalje dokazuje, da ste bile Hagara in Sara s svojima sinovoma predpodobi stare in nove postave, judovske in katoliške Cerkve. Na Sinajski gori je bil Bog dal, kakor veste, judovsko postavo, čije predpoda je Hagara in njen sin Izmael. Hagara je bila sicer Abrahamova žena, pa vendar ne kakor Sara, prosta gospodinja, ampak le dekla, sužnja: ker pa je bila sama dekla, sužnja, tudi ni mogla koga drugega roditi, kakor le hlapca, sužnja. Glejte, tej sužnji Hagari, temu sužnju Izmaelu je bila podobna stara postava in njeni spolnovavci, Judje, za katere je bila dana.

In res, ta postava je bila res kakor za sužnje. Zakaj? Zato ker je bila tako sestavljena, kakor so bile sestavljene postave za sužnje. Sužnje so si gospodarji ohranili pokorne le z žuganjem ostrih kazni, ali pa z obljubami posvetnega plačila. Poglejmo sedaj judovsko postavo. Med bliskom in gromom, z vsemi znamenji strahu je bila dana na Sinajski gori: tistim, ko jo bodo zvesto izpolnjevali, obljubuje veliko, pa zemeljsko plačilo. V peti Mozesovi knjigi beremo: „Ako nočeš poslušati glasu Gospoda, svojega Boga, da bi ohranil in izpolnjeval vse njegove zapovedi in šege . . . bodo nad te prišla vsa ta prekletstva . . . Preklet boš v mestu, preklet na polju. Prekleta tvoja žitnica in preklete tvoje zaloge, preklet sad tvojega telesa in sad tvoje zemlje . . . preklet boš, ko prideš in preklet ko odideš. Poslal ti bo Gospod lakoto in pomanjkanje in nesrečo nad vsa tvoja dela . . . in kugo . . . in mrzlico . . . in sušo . . ., nebo, ki je nad teboj, bo bronasto, in zemlja, ki po nji hodiš, železna, itd.“

„Ako pa poslušaš glas Gospoda, svojega Boga, da storiš in izpolnjuješ vse njegove zapovedi . . ., prišli bodo nad te vsi ti blagoslovi . . . Blagoslovljen boš v mestu in blagoslovljen na polju. Blagoslovljen bo sad tvojega telesa in sad tvoje zemlje in sad tvoje živine . . . blagoslovljene tvoje žitnice in blagoslovljene tvoje zaloge. Blagoslovljen boš, ko prideš in ko odideš . . .“ itd.

Glejte, tako se glasi judovska postava, prav kakor za sužnje; nepokornim žuga s kaznijo, pokornim pa obljubuje časni blagoslov. Predpodoba te postave sta bila tedaj Hagara in njen sin.

Sara pa s svojim sinom Izakom je predpodoba krščanske postave, sv. katoliške Cerkve. Sara je bila prosta, prava žena Abrahama, gospodinja; njen sin Izak je bil prost, in ne hlapec ali suženj, ampak dedič Abrahamov. Tako je tudi katoliška Cerkev, ki jo preroki, pa tudi sv. Janez v skrivnem razodenju imenujejo novi, nebeški Jeruzalem, prosta: zakaj njena postava ni postava strahu in grožnje, ampak postava ljubezni. In mi kristjani nismo hlapci ali sužnji, ampak otroci božji, kakor pravi sv. Janez: „Poglejte, kako ljubezen nam je skazal Oče, da se božji otroci imenujemo in smo!“ (1. Jan. 3, 1.) In če ljubimo Boga z otroško ljubeznijo ter izpolnjujemo njegove zapovedi, tedaj smemo upati, da bomo dediči božji, sodediči Kristusovi. — O, kako veliko srečnejše se moramo mi imenovati v novi zavezi, kakor so bili Judje v stari! Medtem ko je Bog ž njimi ravnal, kakor s sužnji, in je moral ž njimi tako ravnati, ker so bili uporno, neubogljivo ljudstvo, ravna z nami, kakor s svojimi otroci, medtem ko so si Judje obraz zakrivali, kadar so govorili z Gospodom, Jehovo, ter si celo njegovega imena niso upali izgovarjati, bližamo se mi z otroškim zaupanjem Bogu in ga kličemo z ljubeznivim imenom: Abba, oče! Kristjani, spoštujmo to svojo prednost in čast ter je ne omadežujmo s tem, da bi služili nizkim strastem; pa kažimo, da smo res dobri otroci svojega nebeškega očeta in izpolnjujmo zvesto njegovo sv. voljo!

III. „Pisano je: Veseli se nerodovitna, katera ne rodiš; zaukaj in zavpij, katera nisi na porodu; ker zapuščena ima veliko otrok: več ko ta, katera ima moža.“

Tudi v teh besedah sv. Pavel primerja Hagaro judovski in Saro katoliški Cerkvi. Sara je bila nerodovitna in vse je kazalo, da bo umrla brez otrok. Hagara pa je že imela sina Izmaela in rodila bi bila še lahko več otrok. Pa zgodilo se je ravno nasprotno. Sara, nerodovitna, je rodila po božji moči v visoki starosti Izaka. Izak pa je bil očak izraelskega ljudstva, ki je bilo večji, kakor izraelsko ljudstvo, čigar očak je bil Izmael, sin Hagare. Glejte v tem podobo katoliške in judovske cerkve. Katoliška Cerkev je bila v začetku tako majhna, da so imeli o binkošti vsi njene udje prostor v eni sami hiši v Jeruzalem, medtem ko je judovska Cerkev imela milijone vernikov. In kakor Sara ni imela upanja,

da bo postala še tedaj mati velikemu številu otrok, tako tudi o katoliški Cerkvi ne bi bil kdo mogel reči, da se bo razširila čez celi svet. Videti je bila nerodovitna, ker so bili njeni nauki nasprotni mišljenju in življenju sveta, razen tega so jih razširjali apostoli, revni, nevedni, zaničevani ribiči.

Pa kar je Bog Abrahamu obljubil, da bo pomnožil njegov zarod na zemlji, kakor zvezde na nebu in pesek na bregu morja, ravno to je rekel tudi o svoji sv. Cerkvi, da se bo njen nauk oznanjeval po vsej zemlji (Mark. 16, 15.), da bodo apostoli učili vse narode (Mat. 28, 19.), da bodo priče Boga in njegovega nauka v Jeruzalemu in po vsi Judeji in Samariji in do kraja sveta! (Act. ap. 1, 8.). In tako se je tudi zgodilo: sv. Cerkev je do sedaj zmagala vse zapreke in se v kljub preganjanju razširja še danes ter šteje okoli 200 milijonov vernikov.

Glejte, predragi, kako je po pravici mogel sv. Pavel besede preroka Izaije obrniti na Cerkev: „Veseli se nerodovitna, katera ne rodiš . . . !“

Kristjani, tudi mi smo tako srečni, da smo otroci matere sv. katoliške Cerkve: zato nas sv. Pavel imenuje „po Izaku otroke obljube“! Veselimo se te svoje sreče, in storimo po svoji moči, da tudi postanemo deležni te obljube, namreč s tem, da radi poslušamo svojo mater, sv. katoliško Cerkev, in živimo po njenih naukih.

IV. „Ali kakor je takrat tisti, ki je bil po mesu rojen, preganjal onega, kateri je bil po duhu (ali obljubi), tako tudi sedaj. Ali kaj govori pismo? Izženi sužnjo in njenega sina; zakaj sin sužnje ne bo dedič s sinom proste, s katero prostostjo nas je Kristus proste storil!“

Sv. pismo nam poroča (1. Moz. 21, 9—14.), da je Hagarin sin Izmael, ki je bil po mesu rojen, zaničeval in preganjal Sarinoga Izaka, ki je bil po duhu ali obljubi rojen. Izmaelu namreč ni bilo všeč, da bo Izak dedič, ko ni prvorojenec. Sara, Izakova mati, je vsled tega zahtevala, da mora Abraham izgnati sužnjo Hagaro in njenega sina Izmaela: Abraham začetkoma ni hotel ustreči Sari: na božje povelje pa je pozneje izgnal sužnjo.

Glejte v tej dogodbi gleda sv. Pavel zopet predpodobo judovske in katoliške Cerkve. Kakor je Izmael sovražil in preganjal Izaka, ravnotako so judje sovražili in preganjali kristjane. Sedaj pa jih je doletela usoda Izmaela: vsled njihove prevzetnosti in nespokornosti ter preganjanja Jezusove Cerkve se je nad njimi

izpolnilo, kar je Jezus prerokoval: „Povem vam, da jih bo veliko od izhoda in zahoda prišlo in bodo sedeli pri mizi z Abrahamom in Izakom in Jakopom v nebeškem kraljestvu: otroci kraljestva pa bodo pahnjeni v vnanjo temo!“ (Mat. 8, 11, 12.)

Medtem ko so neverniki trumoma pristopali v sv. katoliško Cerkev, so ostali Jüdje večinoma trdovratni in so vsled tega zapravili milost zveličanja, ki je bila njim pred vsemi drugimi obljubljena. V Izraelu pa in Izaku imamo upodobljene sploh vse ljudi: hudobne in dobre, sovražnike Cerkve in goreče kristjane. Prvi preganjajo, zaničujejo, sovražijo druge. Izraelovci so res po mesu rojeni, mesenosti, posvetnosti udani: zato zaničujejo, zasmejujejo Izakove naslednike, dobre kristjane ter imajo njihovo življenje za nespamet, njihov konec za sramoto: seveda v svoje lastno obsojenje in pogubo, kakor nam priča sv. pismo.

O kristjani, kako nesrečni so ti, kako nesrečni bi bili tudi mi, če bi potegnili ž njimi, posebno dandanes, ko je toliko nevere po svetu, ko se vera in čednost sploh razvpivate za nespamet. Pa mi vsi imamo v samem sebi Izraela in Izaka, meso in duha, ta dva sta v večnem boju med seboj: storimo, kakor Abraham: izženimo iz sebe Izraela, mesenega človeka z njegovimi strastmi: zakaj meso in kri ne moreta posesti božjega kraljestva.

Sv. Pavel sklepa današnji list z besedami: „Tedaj, bratje, nismo otroci sužnje, ampak proste, s katero prostostjo nas je Kristus proste storil!“ S tem hoče reči: mi nismo več dolžni izpolnjevati judovske, suženjske postave, ker jo je Jezus za vselej odpravil in nas oprostil. Seveda ne smemo s tistimi Korinčani, ki jih Pavel ostro biča v svojem prvem listu do njih, misliti: češ, sedaj ko smo prosti judovske postave, smemo živeti prosto po svojem nagnjenju in svojim strastem služiti: zakaj kdor tem služi, je najrevnejši suženj. V resnici prosti smo le tedaj, kadar same sebe zatajujemo, svoj križ voljno nosimo in za Kristusom hodimo: zakaj Jezusu služiti, se pravi kraljevati. Po tej krščanski prostosti hrepeneti in se zanjo prizadevati je naša dolžnost, ako hočemo po besedah sv. Pavla „sedaj, ko smo prosti od greha, podložni pa Bogu, imeti svoj sad, posvečenje, konec pa večno življenje!“ (Rim. 6, 22.) Amen.

P. J. K.

Praznik Marijinega oznanjenja.

1. Sedem radosti blažene Device Marije.

Ne boj se, Marija, ker milost si našla
pri Bogu! Luk. 1, 20.

V postnem času se obhajata dva praznika Marijina. Današnji se imenuje oznanjenje Marijino, je praznik višje vrste; drugi pa se obhaja cvetni petek, soproznanek Matere božje sedem žalosti. Oba sta zelo pomenljiva za častivce Marijine. Z zadnjim nam kliče sv. Cerkev: „Sin, ne pozabi bolečin svoje matere“ (Sir. 7.), ozri se na sedmeri meč, ki je prebodel srce Marijino, spomni se, kaj je trpela tudi zate! Z današnjim pa nas spominja onega vzvišenega dogodka, ko je Marija postala Mati Zveličarjeva in mati naša. Na angelovo oznanjenje in Marijino privoljenje je „Beseda meso postala in je med nami prebivala.“ Pač vesel dan za nebesa, še veselejši za odrešenjaželjni svet. Tisto pozdravljenje, ki se je danes prvokrat glasilo iz angelovih ust, se od tedaj neštivilnokrat razlega iz ust krščanskih častivcev Marijinih.

Ta praznik je predvsem dan veselja za Marijo; kajti pozdravljenje angelovo vsled povelja Najvišjega je bilo prva onih (poglavitnih) radosti, s katerimi je Bog napolnil dušo „blažene med vsemi ženami“. Ne samo sedem poglavitnih žalosti, temuč tudi sedem poglavitnih radosti je Marija občutila v svojem srcu. Tudi glede na te sedmere radosti je mogel angel reči: „Ne boj se, Marija, ker milost si našla pri Bogu.“

Ker ste že večkrat slišali o sedmerih žalostih Marijinih, naj vam danes razložim sedmere radosti blažene Device. V lavretanskih litanijah kličemo Marijo: „Začetek našega veselja“ — in ravno na današnji dan se je pričelo to veselje za človeštvo: premišljujmo torej Marijine radosti, da bo z veseljem napolnjeno tudi naše srce.

Iz sedmerih poglavitnih radosti smemo po pravici sklepati, da je blažena Devica Marija tudi sicer v življenju imela dokaj čistega veselja. A tukaj se ne oziramo na njeno prejšnje življenje, temuč si utrgamo le sedem glavnih cvetic iz tiste dobe njene, ko je postala Mati božja. Ne naštevamo posameznih trenutkov, ko je veselje šinilo v njeno srce, ampak povzamemo le poglavitne radosti, ki se kakor sedmero zvezd svetijo v njenem življenju.

1. Prva radost za Marijo je veselo oznanilo današnjega evangelija. V čem obstoji ta radost? Čudovite reči so jo prouzročile na današnji dan. Vse, kar Marija danes vidi in sliši, jo tako osupne, da v svoji ponižnosti ne more razumeti, kako bi vse to nji veljalo: prikazen angelova, prijazno pozdravljenje, skrivnostno in visoko častitanje je bilo preprosti, ponižni Devici nezapopadljivo. Osupnilo jo je in s sveto grozo navdalo, da je bilo treba angelu pomiriti jo in ji reči: „Ne boj se, Marija, ker milost si našla pri Bogu.“ Kar je sv. Devico razveselilo, je bila vest angelova, da so uslišane tudi njene srčne prošnje po Odrešeniku in da bo ravno ona postala Mati božja, ako privoli v večne sklepe božje, pa pri tem vendar še ostala Devica, kakor je devištvo obljubila iz ljubezni do Boga. Besede angelove: „Zato bo Sveto, ki bo rojeno iz tebe, imenovano Sin božji“ in njegovo naznanilo o čudovitem blagoslovu tete Elizabete prevzame Devico z nebeško sladkostjo, da se podvrže sklepom božjim ter ponižno vdano vzklikne: „Glej dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi!“

2. Veselja je polno Marijino srce, nekaj jo žene — in kako bi moglo biti drugače? — razodeti svojo srečo. A komu naj to odkrije? Kdo ji bo verjel? Kdo bi bil zmožen razumeti in čutiti vse, kar se ji je oznanilo? Višji duh jo žene k sorodnici, k teti Elizabeti, ki je sama na sebi čudovito občutila moč božjo; vse se ji tako zdi, kakor bi jo bil angel namenoma hotel opozoriti na to tovarišico njene sreče in radosti, naj se nemudoma poda k nji v Hebron. Marija gre jadrno čez gore, dospe v hišo Caharijevo, in pozdravi Elizabeto. A glej, Duh božji je že tej razodel, koga ima pred seboj. Svete radosti prešinjena vzklikne Elizabeta proti Mariji: „Blažena si med ženami, in blažen je sad tvojega telesa. In odkod to meni, da pride Mati mojega Gospoda k meni?“ Začudena stoji tu presv. Devica, ali Elizabeta nadaljuje: „Glej, ko je prišel glas tvojega pozdravljenja v moja ušesa, je dete poskočilo veselja v mojem telesu. In blagor ti, ki si verovala, ker dopolnilo se bo, kar ti je povedano od Gospoda.“ (Luk. 1, 40.) Marija spozna, kako je Elizabeti že znana vsa skrivnost. Presrečni se čutite, ker jima je Bog skazal toliko milost. A za vse to le Bogu dajete čast, in Marija napolnjena sv. radosti zapoje: „Moja duša poveličuje Gospoda, in moj duh se veseli v Bogu, mojem Zveličarju“; pesem, ki se zdaj razlega v vseh jezikih sleherni dan. Nepozabljivi ostanejo Mariji dnevi, ki jih je preživela v hiši Elizabetini do rojstva Janezovega.

3. Čez tri mesece se vrne Marija zopet domov v Nazaret. Kolikor bolj se približuje čas, da ima Sin božji rojen biti, toliko bolj živo se spominja Marija prerokbe Mihejeve (5, 2.): „In ti Betlehem Efrata, majhen si med tisoči v Judu, iz tebe mi pride Gospodovalec v Izraelu.“ In vendar ona ne prebiva v Betlehemu. Pa glej; Bog je tako naklonil, da je dal cesar Avgust povelje, naj se sleherni popiše v mestu svojega rodu; in tako se je prigodilo, da je Marija v betlehemske hlevčku rodila Zveličarja sveta, in to je njena tretja radost. Ves čudežni dogodek te svete noči je navdal Marijino srce s sv. veseljem. Ko prihité pobožni pastirci in pripovedujejo o čudežnem žaru, o angelu in petju nebeških duhov, pozabi Marija na vse težave in pomanjkanje, in veselje do vrha prikipi, ko vsa ta nedolžno-preprosta družba gleda in moli božje Dete v plenicah.

4. Pa rojstvo Jezusovo je kmalu napravilo drugo nenavadno radost božji Materi. To je že prerokoval prerok Izaija (60.): „Narodi bodo pri tvoji luči hodili in kralji v svetlobi, ki tebi vzhaja.“ Kako natanko se to izpolnjuje! Kako veselo iznenadjena je morala biti Marija ob prihodu treh Modrih iz daljnih jutrovih dežel! Može tako imenitni priklanajo spoštljivo svoja kolena pred bornim Detetom, položé predenj krone in žezla, molijo ga s svetim strmenjem ter ga obdarujejo; saj je to kralj njihov in vseh narodov. Ko Marija zve o njih daljni domovini in o čudoviti zvezdi, ki jim je pot kazala ter jih pripeljala tu sem, ne more zadosti občudovati sklepov božjih in njegovih naredeb. Prihod in češčenje sv. Treh kraljev je za Marijo četrta glavna radost.

5. Blaženo, nebeško je bilo tihotno življenje sv. oseb Jezusa, Marije, Jožefa v hišici Nazareški, bilo je rajsko življenje polno miline in sladkosti zavoljo vedne pričujočnosti mladeniča Jezusa. Kmalu je bil 12 let star; kakor dnevi so bila njegovim staršem potekla ta leta; saj so imeli v Jezusu svoj največji zaklad, dragoceni biser, vse bogastvo, v svojem Gospodu in Bogu nebesa že tu na zemlji. Ura prvega romanja v Jeruzalem napoči tudi za božjega mladeniča; koliko veselje zanj in njegovo sv. Mater! Pa ne popotovanje samo, ne vstop v tempelj jeruzalemski, ne pogled v molitev utopljenega mladeniča, temuč zopetno najdenje Jezusa po tridnevnem bolestnem iskanju je peta radost za Marijino srce. To je bilo veselje, ki ga mi zavoljo svoje grešnosti komaj slutimo, a težko umemo, čeravno se tudi mi, ko

smo najljubšo stvar, ki je bila izgubljena, zopet našli, presrčno veselimo.

6. Takratna boleost in radost ob izgubi Jezusovi je imela biti nekaka priprava za sv. Devico na pretresljive dogodke (velikega tedna) ob zadnjem velikonočnem prazniku Jezusovega očitnega delovanja. Znano je vsakemu kristjanu, kako grozne bolečine je tudi Marija prestala, ko je njen ljubi Sin trpel in umrl. (Sopraznik Marije sedem žalosti nas tega prav živo spominja.) Za vse te bolesti jo je njen zvesti Sin gotovo bogato odškodoval in poplačal ter jo napolnil z nepopisljivo tolažbo. Gotovo je ona smela reči s kraljevim prerokom (ps. 93, 19.): „Po obilnosti bolečin v mojem srcu so tvoje tolažbe razveseljevale mojo dušo.“ Brez dvoma je bila Marija velikonočnega veselja deležna v najobilnejši meri. Četudi sv. pismo izrečno ne pove, da se je Kristus po svojem vstajenju najprej prikazal Mariji, vendar sv. očetje in nepretrgano izročilo vseh krščanskih vekov potrjujejo to resnico. Tega veselja Jezus gotovo ni odvezel svoji Materi, ki je srčno hrepenela videti zopet ljubo obličje svojega živega, vstalega Sinu. Njeno srce je plavalo v sv. radosti in bi bilo umrlo, da je ni Bog podpiral, ko je videla svojega Jezusa v častitljivem, nebeško spremenjenim telesom vedoč, da ji zdaj več nikdar ne umrje. To šesto radost Marijino naznanja vesoljna Cerkev, ko o velikonočnem času navdušeno moli: „Veseli se, kraljica nebeška!“

7. V takih sladkih čuvstvih je sv. Mati živela do 40. dne, ko je njen Sin na Oljiski gori šel v nebo. Ta ločitev ljubega Sinu ji ni prizadejala žalosti, ampak je še vnela v njenem srcu sladko hrepenenje po večnem združenju z Jezusom. Ob prihodu sv. Duha čez njo in apostole se je radovala zavoljo sladkosti in tolažbe, ki jo je iz nebes poslal vsled svoje obljube njen Sin po svetem Duhu. A ti dve skrivnosti se ne všttevata med sedmere radosti,¹ kajti po vnebohodu Jezusovem je bilo življenje Marijino le še neprenehano koprnenje po Bogu, edinem predmetu njene

¹ O p o m b a. Nekateri pisatelji sedem radosti drugače razvrstijo. Pod št. 2. (obiskanje Elizabete) opusté, in pod št. 7. omenjeni vnebohod Jezusov pa prihod sv. Duha štejejo kot 6. in 7. radost. Iz obravnavane stvarine se že vidi, da obsegajo Marijine radosti pravzaprav skrivnosti veselega rožnega venca pa tri skrivnosti častitljivega dela. Št. 7. logično ne spada med radosti Marijine v življenju, to je že zmagoslavje Marijino v nebesih. Formular molitve: Počeščenje sedem radosti blažene Device Marije nima ni št. 2. ni 7., pač pa prej imenovane. Homiletu je na prosto voljo dano izbrati si, kakor mu po okoliščinah bolj služi.

ljubezni. — Ali tisti dan, ko je preblažena med ženami vpricho zbranih apostolov rahlo zaspala v Gospodu, ko je angelska truma njeno sv. dušo z brezmadežnim telesom nesla v rajsko nebo, tisti trenotek, ko je sv. Trojica postavila Marijo za kraljico nebes in zemlje, je napravil njenemu srcu sedmo in zadnjo in brezkončno radost, ki nam jo sv. Cerkev predočuje v najvišjem njenem prazniku, v vnebovzetju Marijinem ali v veliki Gospojnici. Tako si je Marija najboljši del izvolila, tako je iz nizke dekle Gospodove postala kronana kraljica v svetih nebesih.

Veselim o se torej z našo nebeško Materjo ob današnjem prazniku, ko se spominjamo njene prve radosti, ki je prešinjala njeno srce ob pozdravljenju Gabrielovem in bila studenec prihodnjega veselja. V duhu si tudi ponovimo vse tiste poglobitve dogodke, ki so Mariji povzročili toliko radosti; potolaženo bo tudi naše srce in pokrepčano za prihodnje bridkosti. Pri češčenju teh Marijinih radosti delajmo pa tudi dobre sklepe za svoje življenje, da tudi nam ne bo manjkalo veselja. Pri premišljevanju *današnjih skrivnosti* prosimo Boga za milost, da se vselej v ponižnosti in v danosti podvržemo njegovi sv. volji, kakor Marija, naša mati. — Druga skrivnost, obiskovanje Marijino tete Elizabete, naj nas vnema k resnični ljubezni do bližnjega v besedi in dejanju, kakršno občudujemo nad Marijo ravno takrat v Caharijevi hiši. — Pri tretji, rojstvu Jezusovem, se učimo spoštovati in ljubiti čednost ubožnosti, ki se nam razodeva v betlehemskem hlevčku. Pri četrti, pri češčenju treh kraljev Deteta Jezuščka v Marijinem naročju, se zahvalimo Gospodu za nezasluzeno milost sv. vere, k kateri je tudi nas v treh Modrih poklical ter sklenimo tako zvesto v nji živeti, kakor Marija. — Posebno tolažbo in sladko veselje bo napravila grešnikom peta skrivnost, če bodo tako skrbno kakor Marija, iskali Jezusa, katerega so izgubili po velikih grehah, če ne bodo mirovali prej, dokler ne najdejo njega in njegove milosti v tempeljnu kakor Marija. — Potem bo zanje in za vse dobre kristjane velika noč dan pravega veselja, dan duhovnega vstajenja iz groba pregreh; s hvaležnim srcem bodo vzkliknili k šesti skrivnosti velikonočni pozdrav: Veseli se kraljica nebeška . . . Vstali so (bodo) z vstalim Zveličarjem; in njih življenje bo po zgledu Marijinem in zadnjem njenem veselju tudi vedno večje hrepenenje po

čednosti, po nebesih. V dosego vsega tega se bodo, kakor apostoli in prvi kristjani, za pomoč in krepost zatekali k Mariji, svoji ljubljeni Materi; in ob ločitvi s tega sveta se bodo gotovo prepričali, da niso zastonj tolikokrat v svojem življenju molili: Sveta Marija, Mati božja, prosi za nas grešnike zdaj in ob naši smrtni uri. Amen.

Ant. Žlogar.

2. Nekaj misli za obletnico lurškega jubileja.

Prosi si znamenje od Gospoda, svojega Boga, ali zdolaj v globočini ali zgoraj na višavi.
Iz. 7, 11.

Praznik Marijinega oznanejnja je podlaga vsem trem središčnim praznikom sv. katoliške Cerkve: Božiču, veliki noči in binkoštim. Včlovečenju Sina božjega je sledilo njegovo rojstvo, za rojstvom je potem nastopilo strašno trpljenje, za tem veličastno vstajenje Gospodovo, in slednjič je prišel sv. Duh od Očeta in Sina nad apostole.

Kako pomenljivo govori današnje berilo o nekem znamenju! Bog sam reče kralju Ahazu: „Prosi si znamenje od Gospoda, svojega Boga, ali zdolaj v globočini ali zgoraj na višavi.“ Ker ga kralj noče, napove prav posebno znamenje od Boga razsvetljeni prerok Izaija, rekoč: „Zavolje tega vam bo Gospod sam dal znamenje: Glejte, Devica bo spočela in Sinu rodila, in njegovo ime se bo imenovalo Emanuel.“ To Devico je opisal od sv. Duha navdahnjeni pisavec nove zveze, sv. evangelist Janez, v skrivnem razodenju tako-le: „Veliko znamenje se je prikazalo na nebu: Žena s solncem obdana, in luna pod njenimi nogami, in na njeni glavi krona iz dvanajst zved.“ (Reg. 12, 1.)

In to „veliko znamenje“ ni izginilo za vselej izpred človeških oči. To „veliko znamenje“ se je pred dobrim polstoletjem prikazalo v masabielskem skalovju ob mestu Lurdu na Francoskem, kar pa je gledala 18 krat samo preprosta pastarica Bernardka Soubirous. „Veliko znamenje se je prikazalo zdolaj v globočini,“ ko je dne 25. februarja l. 1858. začel iz tal pred votlino izvirati zdravilni studenec. „Veliko znamenje se je prikazalo zgoraj v višavi,“ ko je na praznik svojega oznanjenja zjutraj okrog štirih bela Gospa naznanila Bernadki: „Jaz sem brezmadežno spočetje.“

In ker je to „veliko znamenje“ izreklo svojo željo, naj se na tem kraju postavi kapelica, vzdignila se je l. 1876. velika cerkev na masabielski skali v čast Brezmadežni s prostorno spodnjo cerkvijo ali kripto. L. 1901. pa je zrastle nekoliko nižje pred obema veličastna cerkev Kraljice sv. rožnega venca.

Če se smejo te cerkvene stavbe nad lurško jamo imenovati tudi veliko znamenje 19. stoletja, moremo med velika znamenja šteti tudi velikanska romanja začenši zlasti od l. 1873. pa do današnjega dne, romanja, ki so dosegla včasih število samih moških 30.000, enkrat celo 55—60.000. Zares, pravcata armada! „Veliko znamenje“ se more nazivati lanska 50 letnica za vesoljni katoliški svet in posebej za nas, Marijo tolikanj ljubeče Slovence, ki smo se ji po 600 zastopnikih poklonili na tem od Boga izvoljenem in po nji posvečenem kraju, ki je sedaj na vsem svetu edin v gotovem pomenu, kakor je tudi Rim en sam na zemlji.

„Veliko znamenje“ se prikaže v Lurdu ob velikanskih procesijah s sv. Rešnjim Telesom, kakor je želela nebeška Gospa, in v kopelih z mnogimi čudeži, ki so z verodostojnimi pričami dovolj potrjeni.

Na podlagi tega uvoda za obletnico lurške 50letnice podam nekaj misli kot svetlih žarkov velikih znamenj v Lurdu. Bodi to v večjo čast današnjemu prazniku — oznanjenja tudi slave Marijine!

1. Prvo povdarjam misel, da je Lurd priča nadnaravnega sveta. Brezverci raznih vrst, prostomisleci, liberalci, lažimodrijani, krivi učeniki trdijo in so trdili, da ni nič nadnaravnega, da je samo to resnično, kar vidimo, kar slišimo, kar občutimo in okušamo tu na zemlji.

Toda kaj pravi Jezus? „To pa je sodba, ker je luč prišla na svet, in so ljudje bolj ljubili temo kot luč; zakaj njih dela so bila huda.“ (Jan. 3, 19.) Sprijeno srce jim torej ne pusti, da bi priznali nadnaravno resnico.

Odvetnik Henrik Lassere, o katerem ste slišali v šmarnicah, da je trenutno ozdravel od hude očesne bolezni, ko se je pomočil z lurško vodo po očeh, spisal je obsežno knjigo o Lurdu, ki je prestavljena že v mnogo jezikov, tudi na slovenski, in je njenih izvodov na stotisoče med ljudmi. Kdor more kaj takega, kar se trdi kot čudež v tej knjigi, dokazati kot neresnično, more zaslužiti nagrado nad 10.000 kron, ki so na to razpisane na Francoskem že od l. 1871. Zakaj jih do danes ni še noben bogo-

tajec hotel zaslužiti? Ker so lurški dogodki čudežni in neovržne priče nadnaravnega sveta.

L. 1907. je neki Bavarec razpisal 1000 mark nagrade tistemu, kdor bi ovrigel dogodke popisane po Lasserju ali v novejšem času po lurškem preiskovalnem zdravniku dr. Boissarie v knjigi: Velika ozdravljenja v Lurdu, po katerih so posnete tudi šmarnice družbe sv. Mohorja l. 1904.

Druga božja pota imajo sloveče svetinje svetnikov ali lesa svetega križa ali so zgodovinsko imenitna; tako n. pr. slovi Jeruzalem zaradi spominskih krajev trpljenja in smrti Gospoda našega Jezusa Kristusa, Rim zavoljo katakomb in zlasti sv. Petra cerkve poleg drugih. Kaj pa ima Lurd na Francoskem pokazati starodavno častitljivega? Saj še nobene čudodelne podobe nima. Romanje v Lurd k sveti jami je nastalo, takorekoč iz nič, kakor stvarjenje. Nevedna pastirica trdi, da je videla Brezmadežno; to njeno zmeraj enakomerno trditev potrdijo premnoga čudežna ozdravljenja in v kratkem času se Lurd imenuje tako pogosto in še večkrat kot Jeruzalem in Rim. Kdo bi bil pred polstoletjem mislil, da bo tako sijajno zmago slavilo to, kar je nadnaravnega, nad brezboštvom in nevero? Zares, „roka Gospodova ni okrajšana.“ (Iz. 59, 1.)

Že dolgo vrsto let se vrši vsako leto meseca avgusta takomenovano veliko narodno francosko romanje v Lurd. V jubilejnem letu je bilo od 20.—24. avgusta v tem najmanj 70.000 romarjev. V procesiji je nastopila posebna četa, četa čudežno ozdravljenih. Nad 400 takih, ki so v Lurdu našli svoje zdravje, je korakalo za belo zastavo z napisom: „Bolni smo bili — Marija je prosila, in bili smo ozdravljeni.“ V dnevih tega narodnega romanja je ozdravelo 23 bolnikov. Tako je ugovor: Bog ne dela več čudežev, ovržen. Ko bi pač prišli vsi neverniki, vsi bogotajci ter gledali in vprašali te žive priče, hvaležno združene pod belo zastavo! Spoznati bi morali božjo moč, priznati božjo naravo Jezusovo v najsvetejšem zakramentu, sprevideti bi morali Marijino pomoč, ko bi bili — svete volje.

2. Lurška prikazovanja in nadaljni lurški dogodki potrjujejo tudi papeštvo in posebej papeževo nezmotljivost.

To vedo tudi zasramovavci papeževe nezmotljivosti prav dobro, in zato nočejo o Lurdu nič kaj radi slišati. Kako so se l. 1854. norčevali iz javne proglasitve Marijinega brezmadežnega spočetja po papežu Piju IX.! In glejte, še ne štiri leta potem se Brezmadežna poniža na to ubogo zemljo in se sama tako ime-

nuje kot s svojim najodličnejšim znakom. V dokaz, da je kraljica nebeška, ukaže Bernardki izbrskati studenec in blagoslovi ga tako, da daje sedaj 85 litrov vode na minuto in da je nešteto bolnikov ne le v Lurdu, ampak tudi doma na mah ali polagoma že ozdravelo od neozdravljivih bolezni po rabi vode iz studenca. Koliko pa je lurška Mati božja že na duši bolnih ozdravila, potolažila, ohrabrila, privedla k veri v nadnaravno življenje!

Da se je papež zmotil o Mariji, da lurški dogodki nimajo nič opraviti s pravo vero, o tem so hoteli svet prepričati z lažjo in obrekovanjem, pa čudežnega studenca niso mogli utajiti. Pomagati so si hoteli z učenostjo, toda ravno učenjak Filhol z vseučilišča v Tuluzu je dne 7. avgusta 1858 podal dokaz, da voda nima zdravilnih snovi v sebi, kakor kakšne toplice, ampak je čisto navadna pitna voda. Zaprli so duplino, Bernardko so hoteli vtakniti v norišnico, toda javna nevolja in ena poteza cesarskega peresa Napoleona III. je samovoljnosti naredila zasluženi konec. Še enkrat se je peklenska kača vzpela kvišku; čutila je, kako trdo ji je stopila Brezmadežna na glavo. Poslužili so se brezverskega časopisja v Parizu, da bi javno mnenje nahujskali proti Lurdu. Drugi nešteti liberalni listi po Francoskem in drugje pa so jim pomagali vpiti zoper Lurd. Toda satan je bil kot v raju spet premagan; resnica je zmagala nad lažjo in odslej so dolgo rajše molčali o Lurdu. Lansko leto pa je neka nemška brezverska zveza začela spet pozivati na boj zoper „lurško sleparstvo“, kakor pišejo. Seveda jim je dobro vsako sredstvo v tem ne le protilurškem, ampak tudi protikatoliškem napadu. Kar je bilo že neštetokrat ovrženo, trdijo spet kot resnično ti svobodomisleci, ki zajemajo iz francoskih kalnih virov. Kar se je zgodilo tako, hočejo, da se je zgodilo drugače. Temu nasproti se pripravlja v „nemškem lurškem društvu“ poseben protispis o lurških čudežih zoper krivične napade na Lurd, na papežtvo, na katoliško Cerkev; je pač vse to tudi „znamenje, kateremu se bo zoper govorilo.“ (Luk. 2, 34.)

Svobodomiselni, prostoizidarski list *Journal des Debats* je zapisal svojčas besedo, katera, upajmo, da se bo izpolnjevala do pičice tudi odslej, kakor se je dosedaj. „Lurd bi utegnil postati najsijajnejše spričevalo za resnico katoliške vere in s tem sam po sebi tudi za poveličanje papeštva.“ Pa res; saj se vidi, kakor bi bila sklenjena tiha pogodba med katoliško Cerkvijo in mogočno kraljico nebeško. Sv. Cerkev se zaveže, čast prečiste in presvete

božje Porodnice proti vsakemu napadu brez strahu braniti, kar je pokazala spet l. 1854.; in preblažena Devica bo v plačilo zato zatirala sovražnike sv. Cerkve.

Umevno je pač lahko, da imajo papeži v posebni časti lurško votlino in kar je s prikaznijo v zvezi. Marijin kip, ki zažari ob večernih procesijah v električnih zvezdah ondi na velikem prostoru pred spominskimi cerkvami, je bil kronan v imenu papeževem. Posebna sv. maša in duhovne molitve so odrejene za 11. dan meseca februarja, ki kot godovni praznik spominja prve prikazni v lurški duplini. V vatikanskem vrtu je popolnoma ponarejena lurška votlina izza vladanja Leona XIII. L. 1905. pa so Pij X. na vatikanskem vrtu sami blagoslovili novo kapelo v čast ljubi Gospe lurški. Jubilejno slavlje dne 11. februarja je pričel kardinal Lecot, pripeljavši se s postaje s štirimi konji ob pozdravu lurškega župana in njegovih uradnikov. 30.000 francoskih romarjev je tedaj klicalo: „Slava sv. Očetu! Čast lurški Materi božji!“ Kajne kolik razloček, medtem dnevom in med odurnimi preiskavami l. 1858.! Dostavim še besede iz sprejemnega nagovora papeževega na španske romarje iz Sevilje dne 7. oktobra l. l.: „Z veseljem sem slišal, da ste na potu v Rim šli čez Pireneje, počastili tam ob masabielski duplini brezmadežno Devico, katera je 50 let že srednica božjega usmiljenja, da bi po nepobitnih dokazih milosti, katere tam deli nebeška dobrotā po njenem posredovanju, dovedla k zmagoslavju to, kar je nadnaravnega.“

3. Oglejmo si lurška pozidana svetišča. Trojna hiša božja v Lurdu je podoba trojne Cerkve Kristusove, podoba občestva svetnikov. Rožnivenška cerkev spredaj ob vznožju hriba kaže na vojskovavno cerkev na zemlji in na njeno bojno orožje, ki je zlasti molitev sv. rožnega venca. Svetla zgornja cerkev, zalobela bazilika, nam predstavlja prejasno bivališče zmagoslavnih nebeščanov. V tej veličastni hiši božji se romarju nehote vriva v glavo misel, kako malenkostno je vse na zemlji, vse posvetne skrbi in brige, kako nični vsi pozemeljski oziri v primeri s tem, kar nas spominja nebes in vleče proti nebeški domovini. Kripta pod veliko cerkvijo s svojo skrivnostno temo pa nas spominja očiščevališča vernih duš. Te tri cerkve so vse takorekoč na eni skali. Skala pa je po besedah svetega pisma Kristus in njegov vidni namestnik na zemlji. (I. Kor. 10, 4., Mat. 16, 18.) Iz duhovne skale teče vedno „živa voda“, katero je obljubil božji Zveličar Samaritanki (Jan. 4, 10.) namreč voda

milosti božje, ki očiščuje in ozdravlja duše človeške. Marija pa je kot Mati Odrešenikova posredovavka te nadnaravne vode, zato jo kličemo „Mater milosti božje“.

4. V Lurdu se poživlja vera, utrjuje upanje, vnema ljubezen do Boga in do trpečega bližnjega. K temu pripomore božja služba po cerkvah in pred duplino, kjer stoji marmornat kip Brezmadežne, spodaj pa srebrni oltarček, dalje zunanje slovesnosti ob velikanskih procesijah, spodbudnost pobožnih predmolivcev, ki molijo včasih celo z razprostrtimi rokami, in zlasti še čudeži, katere pa jamski časnik in lurški glasnik previdno imenujeta le „izvanredna ozdravljenja“.

Kdor je kdaj molil z veliko množico vred, ve dobro, koliko gorečnejše mu je tedaj kipela molitev iz srca. In ta ogenj ni bil samo trenoten, ampak ogreva še dolgo časa, morda celo življenje. V tem oziru so lurška romanja tekom zadnjih 30 let storila prava čuda in so zanetila v celih narodih ljubezen do preblazene Device ter navdušila za Boga in Marijo milijone duš. Prav tako je, kakor če vržeš kamen na sredo jezera. Voda se zagiblje najprej v bližini, nato hité valčki dalje in dalje, dokler naposled ne dospo do bregov. Neka vesela pobožnost zavlada v človekovem srcu prišedši v Lurd, ako se ondi udeleži skupnih molitev in čuje pevanje neštevilnih množic. So pa tam tudi prizori, kakršnih ni nikjer drugod in ki vplivajo silneje kot najognjevitjša pridiga. Vredno je bilo, da jih je prišla peš gledat stara mamica pri 80 letih lani koncem oktobra s Hrvaškega (od Zagreba) in neka japonska družina celo iz Avstralije.

Najveličastnejši prizor je pač procesija s sv. Rešnjim Telesom večinoma vsak dan popoldne ob pol 5. ob ugodnejših letnih časih. Tedaj ob skupnih glasnih klicih proti Jezusu, kakor nekdanj, ko je hodil v človeškem telesu po domači deželi „deleč dobrote“ (Dej. ap. 10, 38.), tedaj, pravim: hipoma vstane nezdravljiv bolnik, blagoslovljen po zakramentalnem Bogu. Ni čuda, da nekateri poljubljajo tla, kjer se blagoslavljuje bolniki z Najsvetejšim.

Dne 15. maja l. l. smo mnogi slovenski romarji videli ob procesiji z Najsvetejšim, da je hipno vstala z nosilnice neka oseba, se vsa prepotena brisala po glavi ter pozornost zlasti bližnje okolice obrnila nase s svojim vzklikom: „Ozdravljena sem!“ Ta 32 letna gospa — Veronika Sperling — iz Elsasa je bila že 4 leta mrtvoudna in zadnje 3 mesece ni mogla prav nič hoditi ter so ji moči pešale vedno bolj. Isti in prejšnji dan se je kopala v

čudežni vodi. Ravno preden se je mogla dvigniti ob procesiji pa so se ji bolečine za trenotek shujšale v bolnih udih in notranjih delih. Po procesiji so jo sicer nesli v zdravniško preiskovalnico, a drugo jutro je prišla tje kaj že peš.

Tiste dni je ozdravela tudi neka deklica — Marija Schuvej — iz francoske Švice. Slabokrvna je bila in nagnjena k jetiki. Uživati ni mogla ničesar razen mleka in kave, vse drugo je izbruhala. Njeni domači so bili jako žalostni, ker so vsi njeni sorodniki pomrli za jetiko. Ko pridejo z njo h kopališču, ne upajo je čisto potopiti v vodo, ker je preslaba; ona pa vstane. Od tedaj je kot vsak človek, česar ni mogla že 7 let, in zdravje se ji vrača, kakor sporoča Voix de Lourdes (lurški glasnik) z dne 18. maja l. l. o tem in o prejšnjem naglem ozdravljenju.

O ko bi videli uboge bolnike, s kako živo vero in s kakšnim zaupanjem gledajo in čakajo po žimnicah, nosilnicah in vozičkih, kdaj prineso vsemogočnega, usmiljenega Jezusa mimo njih ali kdaj pride nanje vrsta, da jih denejo v čudodelno kopel!

Pa tudi ljubezen, postrežljivost in skrbnost strežnikov je vsega občudovanja vredna. Bolniki se vozijo v Lurdu iz vseh delov sveta. Revnih bolnikov, 4—5000 na leto, sprejmo v bolnišnicah, ki se vzdržujejo z miloščino. Strežejo jim gospe in gospodične, ki so sicer navajene, da jim postrežejo drugi, strežejo prostovoljno tudi, kadar je bolezen ostudna in grozna. Tudi stotine odličnih gospodov in mladih ljudi, katerim se pozna, da so iz najvišjih stanov, hité z naramnicami okrog bolnikov. Lahko bi se ta čas zabavali po slovečih kopališčih, toda rajši izvršujejo v Lurdu telesna dela usmiljenja. Nekateri prenašajo nosilnice, na katerih počivajo nesrečni bolniki, ki morajo popolnoma ležati, drugi prevažajo na majhnih vozičkih bolnike, ki so še toliko trdni, da lahko sede. Bolniški strežniki se ne smejo ustrašiti ne grdega vremena, ne zbiti se pekoče vročine. Ti prostovoljni usmiljeni Samarijani so prava izbrana četa: Imajo poveljnike, in ubogajo njih ukaze kakor vojaki. In kako so nesebično navdušeni za blagor bolnikov! Opazuj vse to, in ginjen boš v dnu srca vsled takih spodbudnih zgledov! Zares, v Lurdu se moreš prepričati, da prava vrednost človekova ni v tem, kaj ima v glavi ali v blagajnici, ampak v tem, kaj ima v srcu, kako gori njegova duša za Boga, za Marijo, za trpečega bližnjega. V Lurdu se je že marsikdo prepričal, da ima življenje le potem svoj pomen, če človek vedno prijateljsko občuje z nebeškimi močmi; in to se zgodi, kakor verujemo, če je v posvečujoči milosti božji ter rad opravlja dobra dela, ki so mu ravno vsled tega zaslužna za nebesa.

Ob večernih procesijah z neštevilnimi lučicami in ob električni razsvetljavi cerkvâ pa te spet razvname ljubezen do Marije in pokrepi katoliška zavest, ko se izmed 5, 10, 20 do 30 in še več tisočev ljudstva iz raznih zemeljskih pokrajin venomer razlega vsem domači: Ave, ave, ave Maria! Nazadnje se pred rožnivenško cerkvijo zapoje koralni Credo, vera, kot pri slovesni sv. maši ter iz teh tisočev grl doni proti nebu kakor ogromni večerni hvalo- in slavospev sv. Cerkve troedinemu Bogu.

Kajne, če kje na svetu, se v Lurdu uresničujejo besede Marijine hvalnice: „Glej, odsehal me bodo srečno imenovali vsi narodi. Zakaj velike reči mi je storil on, ki je mogočen, in sveto njegovo ime.“ (Luk. 1, 48, 49.)

Pohvalno o Mariji pristavi sv. Lukež k dogodku o 12letnem Jezusu v tempeljnu, da „je njegova Mati ohranila vse te reči v svojem srcu.“ (2, 51.) Ohranite tudi vi, častivci Marijini, v svojem srcu vse te reči, ki ste jih slišali danes in gledali s svojimi duhovnimi očmi tam v daljnem Lurdu. „V znamenje“ naj vam bodo nadnaravnega sveta, nezmotljivosti rimskega papeža in občestva svetnikov pa užigajo naj v vas tri božje čednosti ter navajajo vas k pravi pobožnosti do Jezusa in Marije! Amen.

Val. Bernik.

Peta postna nedelja.

1. Križev pot (V.).

Glejmo na začetnika in dokončavca vere, na Jezusa, kateri je za sebi predpostavljeno veselje križ pretrpel, in ni maral za zasramovanje, in sedi na desnici sedeža božjega.

Hebr. 12, 2.

Krasna in ginljiva je prilika o dobrem pastirju. On ne pozna samo svojih ovac, ampak on tudi skrbi in pazi na vsako posamezno, in če se katera izgubi, tedaj hiti za njo in jo išče toliko časa, dokler je ne najde in pripelje v hlev nazaj. V tej priliki nam je pokazal Jezus svojo neomahljivo, trajno ljubezen do ubogih grešnikov! Saj ga je gnala samo ta ljubezen, da je prišel na svet, da bi našel in rešil, kar je bilo izgubljenega. Tri leta je hodil ter učil okoli, po mestih in vaseh, po dolinah in gorah, v mrazu in vročini, med žejo in lakoto, med zaničevanjem in preganjanjem

In ko vse to še ni zadostovalo, tedaj je sprejel še križ na svoje svete rame, da bi ga nesel s ponižnostjo in potrpežljivostjo. Toda še na tem potu ga ni zapustila skrb za grešnike; zato opominja tako resno jeruzalemske žene, ki ga objokujejo, rekoč, naj objokujejo rajše uboge grešnike. Ravno z isto ljubeznijo pa nas ljubi on še dandanes. Vprašajte sami sebe, pogledjte v svoje življenje, ali ni že tudi vam dal dokazov svoje ljubezni s tem, da vas je pripeljal od greha k pokori, od strasti k čednosti? Spomnite se tistih svarilnih glasov, ki kličejo pred grehom: O ne stori, pojdi nazaj! Spomnite se na pekočo vest, na tisti vihar, ki odvzame pokoj srca, in ki očita grešniku, kaj si storil! Ali niso to samo dokazi Jezusove ljubezni? In četudi tega nismo slišali, če smo prevpili s posvetnim veseljem glas svoje pekoče vesti, kako glasno in resno nam je potem zopet govoril! Poslal nam je bolezen, odvzel nam je upanje ter nam slikal grozne reči, še več, izpolnil nam ni tistega, kar smo želeli, odvzel nam je s smrtjo tiste osebe, katere so nam bile najljubše. Kdo ne bi v tem spoznal svarečega glasu Gospodovega? Pojdimo torej za njim, in sicer stanovitno tako, kakor je hodil on. Stanovitnosti v dobrem se hočemo danes učiti preišljujoč dve stvari: 1. Kristus pade tretjič pod križem, 2. Kristusa oropajo njegove obleke.

1. Jezus je trpel kot človek tolike bolečine, da teh bridkosti ne more razumeti noben človeški razum. Zato je vzkliknil že na Oljiski gori: „Moja duša je žalostna do smrti.“ Med neznosnimi bolečinami je prišel potrpežljivi Jezus do vznožja gore Kalvarije. Toda bil je tako sila utrujen, da po hribu navzgor nikakor ni mogel iti. Ker so pa surovi vojaki siloma potegnili Jezusa z vrvmi naprej, zato je padel pod svoje breme na ozki poti, ki je peljala na goro ter si je ranil svoje sveto obličje. Kakšno trpljenje in kakšna bolečina! Toda kakšna je bila tudi moč ljubezni do nas, ki ga je zopet vzdignila kvišku, da zopet nese svoj križ ter gre naprej proti še večjim bolečinam. On je bil v resnici pokoren do smrti na križu. Kakšen zgled za nas, zgled vztrajnosti in stanovitnosti do konca. Kakor se Jezus tukaj ustavi pod vznožjem gore Kalvarije, ker pade pod križem, tako se tudi mi včasih ustavimo v dobrem, tako da prenehamo. Dokler smo na svetu, se moramo vedno boriti. Greh se nam približuje povsodi, kjerkoli smo, karkoli le storimo in mislimo. Pod najrazličnejšimi po-

dobami se nam bliža hudobni duh, on se skriva celo pod podobo nedolžnega angela, da bi koga zapeljal v greh. Celotni ljudi, na katere se mi popolnoma zanesemo, se poslužijo hudobni duh, da bi škodoval naši duši. Največjega sovražnika naše duše pa nosimo mi sami v sebi. Spomnite se slabosti človeškega srca, kako je sedaj drzno in pogumno, sedaj zopet boječe in obupano; in če greh tako kliče k sebi, če priložnost tako vabi k sebi, in če slab zglede tako zapeljivo preslepi, — kdo bi potem še hodil po ozki trnjevi poti, ki vodi v zveličanje! Četudi so pa skušnjave velike, četudi je boj hud, vendar ga moremo premagati, ako ostanemo stanoviti do konca. Da pa v tem boju zmagamo, zato pa je potreba previdnosti, strogosti in zatajevanja samega sebe. Seveda velika večina ljudi današnjega časa noče o tej strogosti, o tem zatajevanju slišati ničesar. Utopljeni v brezskrbno življenje, katero imajo samo kot sredstvo za svoje pregrehe, pozabijo na večnost, porabijo svoje telo, svoje oči za greh, svoje roke in noge edinole za to, da ž njimi množe število svojih grehov. Res ozka je pot, in ozka so vrata, ki peljejo v življenje; zato se ni čuditi, če hodi toliko ljudi po široki cesti, ki pelje vse kam drugam. Vprašajte lahkomišljene ljudi, ki zapravljajo premoženje svojih staršev, kaj jim je na življenju. Ko zapravijo vse, kar imajo, tedaj jim ostane še edina rešitev, namreč samoumor. Spomnite se, kam pripelje neizmernost in zapravljivost. Vprašajte tiste, ki živijo v svojih grehih zoper šesto božjo zapoved! Kakšno je njihovo življenje! Nesrečen je dan, nesrečna je noč; po dnevu iščejo kraja, kjer bi jih Bog ne videl, kjer bi jih ne pekla njihova vest, po noči jim sanje grehe očitajo. In vendar, če še tako skrivajo svoj greh pred svetom, se jim takorekoč že na obrazu bere njih pregreha. O, ko bi mogli vprašati mrliča v grobu, koliko bi jih nam reklo, da jih je njihova lastna pregreha spravila v prezgodnji grob. In kakšen je konec takih nečistih ljudi? Navadno nevera, ker se ločijo raje od Boga, kakor pa da bi svoj greh zapustili. Ne izgovarja naj se nobeden, da tako globoko ne bo padel nikdar! O, tako jih je reklo že na tisoče, a vendar so padli, padli globoko! Mnogo izmed tistih, ki so se tudi tako izgovarjali, pa krije že črna zemlja. En greh je prišel, ta je bil sladek, za tem je prišel drugi, tretji, in tako dalje. Strast človeka popolnoma oropa veselja do čednosti. Vse, kar je popreje duša dobrega storila in verovala, vse to se mora sedaj grehu umakniti. Strast ne pozna nobenega izgovora, nobenega Boga, ona šele takrat miruje, kadar človeka pahne v prezgodnji

grob. Komur je torej pri srcu njegova večnost, ta naj ob času skušnjave skrbno pazi na sebe! Na tisoče jih je že bilo, ki so mislili, da so varni, pa so padli. Zato ne pozabi v skušnjavi na Boga! Če že ne moreš moliti, tedaj ga vsaj ne kolni, če se nahajaš v slabi družčini, tedaj beži, če je tvoja čistost v nevarnosti, tedaj zavpij, da te bodo slišali Marija in ljudje! Marija v nevarnosti nobenega ne zapusti, saj sama vê, kolike važnosti je čisto in nedolžno srce. — Sedaj pa obrnimo svoj pogled na Jezusa, katerega oropajo njegove obleke!

II. Po mnogih bolečinah in po bridkem trpljenju je prišel Jezus vendar na vrh Kalvarije, kjer mora opraviti svoj pravni dar. Nekdaj je tako vodil Mojzes svojo ljudstvo na goro Nebo, tam je zagledal obljubljeni deželo in, ko jo je videl, je moral umreti. Ravnotako pelje tudi nebeški oče svojega Sina na goro Kalvarijo, da bo tam umrl. On je kakor Mozes gledal v bodoče čase, videl je, kako močno je zrastle sveta katoliška Cerkev. Videl je, da je seme, katero je Kristus zasejal, obrodilo stoteren sad, videl je cele vrste odrešenih duš, katerim so se nebeška vrata odprla, videl brezmejno število tistih, kateri so ga v svoji ljubezni iskali, videl celo vrsto praznikov njemu posvečenih, gledal je cel potok solzâ, katere je svet pretočil premišljeva je trpljenje Kristusovo, videl je srca milijonov ljudi, katera so bila in čutila samo za Jezusa. Vse to je videl nebeški oče, zato se je čudil, da mora še biti toliko trdovratnih grešnikov na svetu. Kakšno neizrekljivo sramoto in kakšno bolečino je moral on pretrpeti, ko so mu iztrgali z veliko neusmiljenostjo njegova oblačila raz telo, tako da so se znova odprle rane, iz katerih je vnovič tekla obilna kri! Kakšna sramota za najsramežljivejšega in najčistejšega Jezusa, da je moral stati brez oblačil pred svojim ljudstvom! Kaj nam kliče ta pogled v spomin? O kolikokrat smo tudi mi slekli obleko nedolžnosti in oblekli umazano oblačilo greha. Kolikokrat smo gledali, da je bilo le telo opravljeno lepo, za dušo se pa niti menili nismo! Kolikokrat smo to telo omadeževali, oskrunili z grehi, kateri so Jezusu največjo bolečino prizadeli! O takrat, ko smo izgubili nedolžnost srca, kakšen nemir se je vselil v našo dušo! Kot lepa cvetlica je bila poprej naša duša, po prvem grehu pa kot bodeč osat. Prepозno je sedaj, nedolžnosti ne dobimo nikdar več. Nedolžnost enkrat izgubljena, je izgubljena vekomaj! Če bi mogli govoriti vsi gozdovi in travniki, vse hiše in vsa poslopja, koliko bi vsi ti greha naštel! Pa vse to molči

ko človek dela greh, le eden čuje in gleda, in to je Bog! O verjemite mi, da je pri tistih, ki nočejo iti k spovedi, največkrat vzrok edinole šesta božja zapoved! Pojte med nezrelo mladino in poslušajte njihove pogovore, in slišali boste reči, ki se ne spodobijo za odraslega moža. Vsem tem kliče Kristus: Poglejte mene, ki stojim v sramoto vsem pred ljudstvom, brez obleke, ker vi nimate več obleke nedolžnosti. O, da bi se spomnil vsakdo, preden stori greh, slečenega Jezusa, koliko bi jih pred grehom strepetalo. Komur torej vest očita, da je sam sebe pripravil ob nedolžnost, ali pa morda tudi druge, ta naj se spomni tudi Jezusa, ki že v jaslicah nima drugega, kakor raztrgane plenice, na križu pa visi oropan svoje obleke! Kdor hoče iti za Jezusom, ta naj si naloži kot največjo skrb, da varuje svojo krstno obleko kot največji zaklad, katerega ima. Ako si bil pa tako nesrečen, da si to krstno obleko že omadeževal, tedaj pa jo operi v zakramentu sv. pokore, potem pa glej, da jo zopet ne oskruniš, dokler te ne pokliče k sebi Gospod! — V tem, da so Jezusa slekli, pa tiči še ena globoka skrivnost, namreč, da se moramo na svojo smrt dobro pripraviti. Kakor so Jezusa slekli njegove obleke, tako naj tudi kristjan sleče ob svoji zadnji uri obleko greha, odtrga svoje srce od tega sveta, in se dobro pripravi na večnost.

V sv. pismu se prično bukve Makabejcev s temi besedami: Aleksander (kralj Macedonski), je napravil veliko bojev, in je vzel vse trdnjave, in je pomoril kralje na zemlji, in je prišel do pokrajin zemlje in je pograbil plen veliko narodov, in obmolknila je zemlja pred njim. Nabral je silno in močno junaško vojsko, in njegovo srce se je prevzelo in napuhnilo. Spravil je pod sebe dežele narodov in kralje; in so mu morali davek dajati. Potem pa je padel na posteljo in je čutil, da mora umreti. Aleksander je 12 let kraljeval in je umrl." Glejte, dragi moji, to je konec vse slave in vsega uživanja na tem svetu. Za vsakega pride dan, kateremu se noben človek ne umakne, dan, ki iztrga kralju iz rok njegovo žezlo, in beraču njegovo palico. O, ko bi se mogli bogataši od smrti odkupiti, koliko bi bilo zavisti in koliko skoposti več na tem svetu! Toda to je ravno dobro, ker smo si pred smrtjo vsi enaki! Kako neumno je torej, ako ljudje, ki vedo, da ta zemlja ni njihova prava domovina, ki so prepričani, da večno ne bodo živeli, in katere že morda starost sama opominja, da bo treba narediti račun s tem življenjem in stopiti pred sodnika,

ako torej taki ljudje porabijo to življenje edino le za uživanje in za greh. Kaj jim tudi koristi, ako darujejo par minut svojemu Gospodu, ako potem z grehi to dobro delo zopet zbršejo! In kako težko gredo taki ljudje iz tega sveta! Kajti, kar ločitev iz te zemlje najbolj obteži, to je dolga vrsta storjenih, pa ne še obžalovanih smrtnih grehov. Mogoče, da se grešniku posreči, da svojo pekočo vest za nekaj časa zamori. Toda, če pride tista resna ura, ko je treba ta svet res zapustiti, in iti v večnost po plačilo, o takrat se zbudi pekoča vest z dvojno močjo. Kakšen strah ga bo prevzel! Kamor tudi pogleda, nikjer tolažbe, nikjer upanja. Če pogleda grešnik na smrtni postelji v življenje nazaj, tedaj ne vidi drugega, kakor dolgo vrsto grehov, od katerih še ni dobil odpuščanja, in če pogleda naprej, tedaj se vstraši, ker vidi, da stoji že pred večnim sodnikom! O, na smrtni postelji stopijo marsikateremu živo pred oči vsi dnevi njegovega življenja in tedaj šele spozna, da je vse njegovo, morda dolgo življenje preteklo zastonj. Tedaj mu stopijo pred oči tisti, katerim je ukral njihovo dobro ime, tisti, katere je sam v greh zapeljal. Kakor ogenj ga peče vse to, a pomagati si ne more. O, dragi moji, kdo izmed nas se ne bi bal take smrti? Zato se obrnimo k Gospodu ter mu zakličimo: O Gospod, ne pusti, da bi ta čas na svetu izgubili, daj pa, da ga dobro porabimo, in postanemo že ob koncu svojega življenja svetniki. Amen.

Ivan Baloh.

2. O nečistosti.

To je volja božja, vaše posvečenje.

I. Tes. 4, 3.

Bridko se nam mora storiti, ako se domislimo na prizor, o katerem govori današnji evangelij. Jezus se je toliko trudil in ubijal z Judi, toliko čudežev storil in dobrot jim skazal, pa kaj je imel v plačilo? Srca trda in mrzla kakor kamen! Kako ostro očitajoče se glase besede: „Ako vam resnico govorim, zakaj mi ne verujete? Kdor je iz Boga, besede božje posluša; zaradi tega vi ne poslušate, ker niste iz Boga.“ Judje pa odgovore: „Ali ne govorimo mi prav, da imaš hudiča?“ Jezus jim reče: „Jaz nimam hudiča, temveč častim svojega Očeta, in vi ste mi čast vzeli. Pa jaz ne iščem svoje časti; je, kateri jo išče in sodi...“ Judje: „Zdaj smo spoznali, da imaš res hudiča!“ ... Strmeti moramo z grozo nad tako trdovratnostjo.

Pa odkod ta zakrknjenost? Kaj jih je pripeljalo tako daleč? Moralna sprijenost! Čutili so dobro, v kakem kričečem nasprotstvu je Jezusov uk in zgled z njih podlim življenjem, in to jih je storilo kar besne in divje zoper njega. Zgodovina nam spričuje, da so bili Judje, kakor sploh zmerom, tako zlasti o Jezusovem času nravno docela izprijeni, zaradi tega nesprejemljivi za nauk božji. Sv. Pavel pravi: „Mesen človek ne razume onih stvari, ki so od duha božjega.“ (I. Kor.) Ta izrek se uresničuje še sedaj. Ker je človeštvo tako zelo vdano mesenosti, zato nima zmisla za Boga in za to, kar je sploh z Bogom v kaki zvezi. „Nečistost naj se med vami niti ne imenuje, pravi apostol.“ Ako se niti imenovati ne sme, je tem težje na svetem mestu o tem govoriti, a potrebno je, da izpregovorim vsaj nekoliko o ostudnosti in groznih sadovih nečistega greha, da se v tej črni senci lepota čistosti tem lepše pokaže.

I. Veliko je naravno in nadnaravno dostojanstvo človekovo, do katerega ga je Bog povzdignil. „Malo pod angele si ga ponižal in ga postavil nad dela svojih rok.“ Ko ga je Bog ustvaril, rekel je: „Naredimo človeka po svoji podobi in podobnosti!“ Sv. Pavel pravi: „Ali ne veste, da so vaša telesa udje Kristusovi? (I. Kor. 6, 15.) Ali ne veste, da so vaši udje tempelj sv. Duha, ki v vas prebiva?“ (I. Kor. 9, 16.) Višjega dostojanstva na svetu si sploh ne moremo misliti.

Glejte, tega naravnega in nadnaravnega dostojanstva oropa človeka nečisti greh. Oropa ga naravnega dostojanstva! — Pripoveduje se o čarovnici Kirki, da je vsem, ki so kdaj k njej prišli, dala okusiti sladkih jedil; in ako so od tega jedli, spremenili so se v prešiče in pse. Nekaj podobnega se zgodi človeku, ako okusi strup nečistosti. Bog je postavil duha človeškega nad poželjivost in ukazal, da ji mora vladati. Kdor torej pusti, da poželjivost ukazuje duhu in telesu, prevrne od Boga postavljen red, poniža se z najvišje stopinje do neumne živali, ali pa še celo pod njo. Sv. Tomaž Akvinski pravi: „Po grehah nečistosti postane človek nekako žival.“ Diogen je pri belem dnevu hodil z lučjo po atenskem trgu in se delal, kakor da bi med gnečo ljudi nekaj iskal. Ko so ga vprašali, kaj sredi dneva z lučjo namerava, odgovoril je: „Človeka iščem!“ „Kaj“, rekli so ljudje, „človeka iščeš? Ali ne vidiš, da je cel trg poln ljudi?“ Modrijan pa odgovori: „To niso ljudje, to so živali;

zakaj ne žive kakor ljudje temveč kakor živali, ker se puste voditi od živalskih strasti!“ In Seneka pravi glede nečistosti: „Sem mnogo prevelik in rojen za mnogo prevzvišen poklic nego za sužnjost svojemu telesu.“

Ako pa nečistost že naravno podoba človekovo tako grozno poniža, kaj šele stori z nadnaravno? Duša, po božji podobi ustvarjena, s Kristusovo krvjo odkupljena, od sv. Duha posvečena in v prebivališče izvoljena, postane gnojna jama polna ostudnega blata in smradu. Človeku je bridko pri srcu, ko vidi onečaščeno cerkev, a neizmerno hujše je, ako se čista duša oskruni z nečistim grehom. Tempelj sv. Duha postane „spelunca latronum“, razbojnikov, ki ropajo čednost za čednostjo. Zato sveto pismo imenuje ta greh: ostuden, grozen, živalski, sramoten itd. (Gen. 38, 10., Num. 25, 13., Rom. 1, 26. II. Petr. 2, 22.) Psalmist ostro govori kličeč: „Nolite fieri sicut equus et mullus, quibus non est intellectus,“ (Ps. 31, 9.) in „Homo cum in honore esset, non intellexit; comparatus est iumentis insipientibus et similis factus est illis.“ (Ps. 48, 21.)

In ta ostudni greh je kakor kuga razširjen po svetu. Nobena starost, noben stan, noben kraj pred njim ni varen, ker vsakdo nosi kal hudega poželenja v sebi, in če se z božjo pomočjo vedno srčno ne vojskuje, pade gotovo. Kako marsikak otrok komaj ve, da živi, a je že tak nečistnik, da je groza. Tantillus puer, et tantus peccator. Kralj David je bil ljubljenec božji, premagal je Goljata, a padel je v nečistost. Salamon, moder, da ga je ves svet občudoval, Bog ga je ljubil; a nečista strast ga je vrgla globoko na stara leta. Postal je suženj strasti. O Samsonu pravi sv. Ambrož: „Samson, veliki in močni junak, je z davil leva, svoje strasti pa ni mogel zadušiti. Razrešil je okove sovražnikov, a okov svoje poželjivosti ni razrešil; zažgal je žetev sosedom, a sam, užgan od iskre ene osebe, je izgubil žetev svoje čednosti.“ — Luter, Kalvin sta bila duhovnika, a kam sta padla. — Kraljevi svetli dvori, siromaške beraške kočje, niso zavarovane pred nečistostjo, povsod divja ta grozna kuga. Neki stari krščanski pesnik pripoveduje bajko, da se je hudič nekdanj oženil, za ženo je vzel brezbožnost. Iz tega zakona je prišlo več sinov in hčerâ. Hčer skopost in oderuštvo je dal oče v zakon trgovcem; tatvino in rop vojakom; laž in goljufijo umetnikom, rokodelcem in advokatom; nečistost in razuzdanost pa je dal vsem, da ž njo kar največ ljudi zase pridobi. Sv. Bernard pravi:

„Ako se človek vda napuhu, je človek, ki sicer greši, a greši kot angel, če se vda skoposti, je človek, ki sicer greši, a greši kot človek; če pa se vda nečistim mesenim željam, greši, a ne kot človek, temveč kot živina. Če pa je grešil kot živina, nima več one razumnosti in treznosti, katero je Bog dal človeku.“

Nečistost je torej res grozno grd, ostuden, nesramen greh. Ni čuda, da so svetniki kakor sv. Alojzij, Stanislav, sv. Katarina Šijenska, sv. Terezija i. dr., kar v omedlevico padli, če so le besedico slišali nespodobnega. In vsakemu le količkaj dostojnemu človeku udari vsa kri v glavo, če le kaj nespodobnega sliši.

II. Grozen je torej greh samnasebi, a še groznejši je v svojih učinkih in nasledkih. Tertulijan pravi: Strast nečistosti ima vse druge strasti za seboj kot spremljevalke v službi. Zaradi nečistosti se preliva človeška kri, se meša strup, se zapravlja imetje, se prelamlja prisega zvestobe, zaradi nje vdira božjepornik v najsvetejše.

Grozni nasledki za t e l o i n d u š o.

1. Nečistnik postane kmalu sovražnik Boga samega. Pekoča vest mu ne pusti, da bi sploh kaj o Bogu zvedel. Molitev se mu pristudi, spoved mu je mučilno orodje, ker zdi se mu nemogoče, da bi se grehov spovedal, in če bi se jih, zdi se mu nemogoče, da bi grehu za vselej slovo dal. Nad njim se uresničijo besede Gospodove: „Non permanebit spiritus meus in homine . . . quia caro est“ (Gen. 6, 3.) in: „Animalis homo non percipit ea, quae sunt Spiritus Dei.“ (I. Cor. 2, 14.) Na vsako opomnjo o duši ali Bogu postane jezen in besen. Podoben je lenemu zaspancu. Dolgo leži; pride kdo in ga dregne. Plane pokonci oplašen, pomane oči, pogleda okoli in misli si, vstati bo treba. A kmalu leže nazaj in zaspi. Nečistnika govor vznemiri, pomane si dušne oči, češ, kaj bo; vstati bo treba, greh pustiti. A v par dneh ali urah je vse pozabljeno; on pade nazaj v stari greh in spi dalje dušno spanje. — Pridi zaspanca drugič buditi. Skoči pokonci. Ali vstane? Ne, jeziti se začne, kleti; nalašč noče vstati. — Nečistnik drugič zburjan se začne jeziti nad duhovnikom, smešiti ga; nalašč greha ne pusti, še huje se vanj zarije. — Zaspanca dregni tretjič. Skoči iz postelje, teče za teboj in ko bi te dosegel, ne godilo bi se ti dobro. Nečistnik tretjič zburjen se ne šali več, v njem se izcimi pravo sovraštvo do duhovnika, ki ga svari. Videti ga ne more več. In kakor zaspanec v togoti na pol razgaljen teče za buditeljem svojim in

ne pomisli, da to ni dostojno, tako nečistnik kar sika zoper duhovnika in ne pomisli, da samo s tem kaže vso dušno goloto in revščino pred svetom. — Zaspanca pridi četrtič buditi. Skoči za teboj, vrata za seboj zaklene, da ne moreš več blizu, in gre spet spat. Nečistnik pa več k pridigi ne gre, da bi kaj ne zvedel, ne bere več nobene pobožne knjige.

Glejte, iz tega se izcimi popolna zakrknjenost in nespokornost. Opozori ga stokrat, a zastonj, ni več mogoče!

2. Nečisti greh človeka dušno in telesno ukonča. „Ignis est usque ad perditionem devorans et omnia eradicans genimina.“ (Job. 31, 12.) Telo se ukonča, zlasti ako je človek že v mladosti nečistosti vdan. Sv. Tomaž: „Nečistost je tisti greh, katerega se ni moč rešiti in zato je gotov pogin mladine.“ Sveti Alfonz: „To strast spremlja grozna trma . . . Nečistniki so podobni roparskim pticam, ki ne zapuste mrhovine, čeprav jim žuga nevarnost, temveč se raje dajo pobiti.“ „Nečistnik dela s svojim telesom kakor delajo ljudje s škodljivimi živalmi. Daje mu strupa, da ga je čim prej konec.“ Tissot pravi: „Nobena nalezljiva bolezen ne ukonča tako zelo naravnih telesnih moči, in tako življenja ne prikrajša, nego nečistost.“ „Vsi zdravniki sveta bi v vseh jezikih ne mogli zadosti opisati, koliko škode napravi v človeštvu nečisti greh.“ Mažarji in Francozi zaraditega izumirajo. Gottfrida Boljunskega so vprašali, odkod ima tako moč, da človeka z enim udarcem preseka. Dvignil je roko in rekel: „To dela roka, ki nikoli nič nečistega še ni storila.“ Aleksandra Velikega so opozorili, da je perzijska vojska velika. On pa se nasmehne in pravi: „Tam je pač veliko vojakov, a malo mož.“ Vedel je, da so po nečistosti vsi ukončani.

Qui vescebantur voluptuose, interierunt in viis; qui nutriebantur in croceis, amplexati sunt stercora. (Thren. 4, 5.) Sledovi se pokažejo prav vsakemu, kdor je vdan nečistosti, ne le na telesu temveč tudi na duši. Zgube veselje do molitve, do dela, postanejo grozoviti, neusmiljeni, lažniki, morilci, nobena reč jih več ne veseli nego nečisti greh, le nanj vedno mislijo; za vse drugo so skoro nesposobni. Postanejo topi, neobčutni, spomin jih zapusti, zblaznijo, zgodaj gredo v grob.

Kaj pa po smrti z dušo? Mislite na vesoljni potop. Bog je rekel: „Žal mi je, da sem človeka vstvaril.“ — Sodoma. „Nečistniki ne bodo posedli kraljestva božjega.“

Kdor hoče sam sebi dobro, naj se varuje, kakor strupa priložnosti v greh. Ker „to je volja božja: vaše posvečenje!“ (1. Tes. 4, 3.) Amen. † J. Benkovič.

Priložnostni govori.

Govori krščanskim materam o vzgoji.

(Sestavljeni po naročilu presv. knezoškofa dr. Ant. B. Jeglič.)

E. Grešne razvade.

3. Lenoba.

Lenoba uči veliko hudega.
Sir. 33, 29.

Znana vam je prilika o treh hlapcih, katero je povedal naš Gospod. Eden je dobil pet talentov, eden dva, eden enega. Prva dva sta kupčevala in sta še več drugih talentov pridobila. Tisti pa, ki je dobil en sam talent, ga je zakopal. Njegov gospod ga je ostro pokaral: Leni hlapec — ali se nisi bil dolžan tudi ti truditi — vzemite mu talent ... in vrzite ga v vnanjo temo ...!

To je še sedaj podoba vsakaterega lenuha: tak nič ne pridobi — in še to izgubi, kar je imel (doto, posestvo, rokodelstvo) — tak tudi duševno propade, da postane žrtev greha in pogubljenja.

Ve žene ste marljive gospodinje, ki znate delati in trpeti. Ne bi bilo pravzaprav potreba tu govoriti o lenobi. Pa vendar bomo danes to storili, da boste tem živeje prepričane, kako je potrebno otroke pridno delati učiti. V kaki družini ni ravno lenoba doma, pač pa se nekam zaspano dela, nobenega reda ni pri hiši, in tako ne gre delo izpod rok. Z lenobo ne greši samo tisti, ki nič ne dela, ampak tudi tisti, ki ne dela tega, kar bi po svojem stanu in poklicu moral delati — ali pa tisti, ki ne dela tako, kakor bi imel delati (površno, počasi) — ali pa ne dela toliko, kolikor bi imel delati (se naveliča).

1. O lenobi v obče... Naše pridno ljudstvo ima zanižarne ljudi zelo črno zapisane. Kakšna obsodba, če se reče o kaki deklici: za delo je za nič. Kako se bojé takih nevest k hiši!

Ta ostra ljudska sodba je povsem opravičena, ker res bo, kar pravi pesnik Vodnik:

Lenega čaka
Strgan rokav,
Palca beraška
In prazen bokav!

Človek ima telo, zato mora delati. *Človek je rojen za delo in ptič za letanje.* (Job. 5, 7.) *Kdor ne dela, naj tudi ne jé!*

Sveto pismo pa tudi pravi: multam malitiam docuit otiositas. Kakor se v stoječi mlakuži zaredi mrčes, tako se prime lenuha cela kopa grehov. O prebivavcih Sodome in Gomore pové sveto pismo, da so pasli lenobo. Lenoba je gnjiloba, ki razjé človeka na telesu in duši, da postane čisto izgubljen. Zato pravi pregovor: Lenoba je vsak pregreh grdoba. Važno je pa vedeti, zakaj brezdelnost tako pogubno vpliva na značaj človekov.

2. Zato, ker brez pridnega dela ni mogoča nobena notranja, duševna vzgoja...

Ako človek dela, se mu pri tem bistri um (pri vsakem delu je treba nekaj misliti — pravijo: ga delo uči). Pri delu se posebno utrjuje volja. Priden biti se pravi: Krepko voljo imeti in krepka volja je važna stvar za značaj človekov.

Koliko zatajevanja je treba pri delu! Zjutraj bi posel še rad poležal, tako mraz je zunaj, pa nič ne pomaga, delo kliče: vstani. Ob „velikem delu“, kako pripeka vročina, in žgé solnce, pa pridna ženjica ne odneha; pri mlatvi ni prijetno požirati prah na podu — pa kdo bo tako mehak, da se bo za to menil. Roke in noge bolé vsled napora, pa vztrajen delavec vse to prenese.

Ko sem bil pred leti v L. kaplan, so v hudi zimi ponoči ob dveh šli hlapci z vozmi mimo mojega okna visoko v goro po hlode, in šele ob štirih popoldne so se vračali nazaj — po 100 kub. na vozu — lačni in z lačno živino. Ko sem nekoga vprašal: „Kaj si pa imel za kosilo?“ odgovoril mi je: „Nekaj zmrznjenega kruha.“ „Ali greš velikokrat v gozd?“ — „To zimo bom skoraj 50 krat!“

Kaj ne: To je delo! Koliko truda, zatajevanja in posta. Tako delo naredi moža, da se ne ustraši nobenega napora. Pa tudi za dušo je koristno. Hudobni duh nima časa človeka skušati, ko ga vedno najde pri delu. In premagovanje samega sebe, katero mu težko delo, takorekoč prisili, ga naredi sposobnega, da lažje premaga tudi grešna nagnjenja. Lenobni pa dela, kar se

mu ljubi in kadar se mu zljubi: vsako težje delo mu smrdi, umevno, da mu smrdi tudi premagovanje grešnih strasti...

3. Zakaj naj delamo...?

Rekli smo prej: Koliko zatajevanja je pri delu... Morda bi kdo menil, da to ni prav povedano, češ, kje kak hlapec misli na zatajevanje in post, kakor ga želi sv. Cerkev — trpljenje je pač, a zatajevanje ne — kako včasih kak voznik preklinja, če mu ne gre kaj prav...

To bo res, pa zato res, ker ne vemo, zakaj delamo...
Zakaj pa delajo ljudje?

Delavec v tovarni dela za svojo dnino, da se more preživeti; zakonski mož se trudi, da dobita kruh žena in družina; kmet dela, da ohrani svoj dom in preskrbi otroke; trgovec kupčuje, da bo postal bogat; dijak se uči, da bo učen, posel dela in varčuje, da bo imel kaj na starost.

Torej večinoma delajo ljudje iz potrebe, da si pridobijo živež, obleko, stanovanje... Lakomnost je tisti bič, ki jih vedno priganja: delaj, delaj!

Ta lakomnost pa že časih več zahteva kot je prav. Nekateri ne delajo radi potrebe, marveč radi bogastva in uživanja. Ker je delo, vztrajno, modro delo pot do denarja in bogastva, zato svet tako delo obožava.

To so naravni vzroki, zakaj ljudje delajo; kristjan pa ima pred očmi tudi nadnaravne vzroke.

Kristjan vé, da je Bog že v raju ukazal delati, pa delo je bilo tedaj človeku v veselje, za kratek čas; po grehu je Bog rekel: V potu svojega obraza boš jedel svoj kruh... Delo je postalo sedaj za pokoro, in zato je delo kolikor toliko grenko, ker kazen je zmeraj grenka. Pred Kristusom je bilo ročno delo sramotno — delali so samo sužnji; Kristus pa je delo posvetil, s tem, da je sam delal in pomagal tesarju sv. Jožefu.

Po Kristusu delo ni več sramotno, marveč častno, ne samo potrebno za telo, ampak tudi koristno za dušo, ker kristjan z delom služi Bogu!

Kristjan se zaveda, da je naše življenje in vse delo na tem svetu le priprava za večnost in za nebesa. Zaveda se, da mora nekaj poštenega delati (samo moliti ne more), in obenem zaveda, da bo Bogu dajal odgovor, kako je izvrševal svoje stanovsko delo. Na zemlji je delavnik, v nebesih bo praznik, kjer ga čaka plačilo.

4. Brez dvoma je važno, da vemo, katero je krščansko načelo o delu. Iz tega, kar smo sedaj povedali, posnamemo lahko, kako moramo delati; pojasnimo si pa tudi lahko, zakaj delavci velikrat niso taki, kakor bi si jih želeli.

Delavec brez vere — socialni demokratje — ki hlepi po uživanju, dela z godrnjanjem, ker bogastva in uživanja ne more doseči. On zahteva, da se bogatim premoženje vzame — s silo. Brezbožen delavec dela velikokrat samo na oko na videz, brez vesti. Kdor je kaj imel z delavci opraviti, ta je skusil, kako malo je vestnih, koliko pa sleparskih! Odkod to pride? Kar delajo samo za denar, pa nič za Boga. In če so naši posli nepotrpežljivi, malo vstrajni, velikokrat nezvesti, da jim gospodar ni dosti mar, je to znamenje, da manjka med njimi strahu božjega.

Kako dela veren kristjan?

a) V imenu Jezusovem. On svoje delo Bogu daruje. „Ali jeste, ali pijete...“ — On posveti svoje delo z dobrim namenom, in ravno v tem tiči podlaga za vestno službovanje in pošteno delo.

b) On dela potrpežljivo, veselo, brez godrnjanja in jeze in nevolje, zavedajoč se, da je rekel Kristus: *Vsak naj vzame vsak dan svoj križ na rame!* Sv. Bernard je rekel nekemu bratu, ki je prav pridno delal: „Tebi se vic ni bati.“ Zakaj mu je tako rekel? Zato, ker kristjan, če potrpežljivo dela, dela za pokoro.

c) On dela pridno in zvesto, kakor bi sebi delal. Ravno zvestoba je bistveni znak poštenega, vestnega posla in delavca — pa kolikokrat sedaj te zvestobe manjka! Sv. Pavel piše: (Ef. 6, 6.) „Hlapci, bodite pokorni svojim telesnim gospodarjem... v preprostosti svojega srca, kakor Kristusu in ne služite le na oko, kakor bi hoteli ljudem dopasti, ampak kakor hlapci Kristusovi storite voljo kakor Gospodu in ne kakor ljudem!

Tako je katoliška vera poročila delo z dušo (Foerster). Pobožen kristjan ne dela samo z roko, ampak tudi z umom in srcem. — Da je med našimi posli toliko upornosti in nepokorščine in med delavci toliko površnosti in nepoštenosti, izvira odtod, ker se premalo zavedajo, da velja tudi zanje četrta in sedma božja zapoved. To izvira odtod, ker se je izgubila zavest, da bo Bog presodil posebno naša stanovska dela.

„Euge serve bone, quia fuisti super pauca fidelis . . . „Leni hlapec . . . vrzite ga v vnanjo temo . . .!“

5. Ali — kaj in kako naj delajo otroci?

Ko sem tako pojasnil pomen dela za telo in dušo, lahko uvidite matere, kako je res potreba, da se že otroci uče opravljati primerna dela. Hujše ne morejo starši kaznovati otroka, kakor če ga na lenobo navadijo!

a) Kaj naj delajo. — Prvo delo je igrača . . . Da se otrok tako rad igra, že kaže, da je za delo rojen. Ko odrašča, se dobi zanj primerno delo. Otroek naj se sam oblači, umije — obleko naj spravi sam. Hišo pomesti, prah obrisati, okna izmiti, drva prinesti, otroka varovati . . . pasti . . . so dela za otroka. Otroci posestnikov niso v nevarnosti, da bi lenobo pasli — včasih še preveč od njih tirjajo; drugače je pri gostaških, kjer ni doma toliko dela. — Če ni doma dela, naj gredo služiti, kar bo mnogo boljše zanje, kakor da se po vasi vlačijo. V marsikateri družini je preveč deklet in fantov in bi brez škode šel kateri služiti — doma bi ravnotako podelali, in morda še hitreje, če bi jih bilo manj — pa si mislijo: ej, našemu res ni treba služiti hoditi, saj imamo toliko dela. Tako se navadijo otroci počasi in površno delati — nazadnje ni ne pridnosti, in ne denarja.

Najvažnejše stanovsko delo za otroka je šola. Šolski pouk zahteva od otroka, da dela z umom, da utrjuje voljo (pri pisanju . . .) vzgojuje srce z občevanjem z drugimi učenci. Pametni starši zahtevajo od učenca, da postane res priden, ubogljiv, uljuden, pobožen šolar. Največja neumnost je, hujskati zoper učitelja. Otroek mora predstojnika spoštovati!

b) Kako naj delajo . . . Jaz se ne bojim ravno, da bi otroke lenariti pustili — sami jih rabite, in prepričani ste, da je žulj na roki večji kinč za kmečkega človeka kakor prstan na roki. Ravno zato pa se utegne zaiti v nasprotno stran, da se delo preveč obožava. Marsikateremu mladeniču ali deklici se vse nerodnosti spregledajo, samo, da je za delo priden in pridna. Tudi če smrten greh stori, nedolžnost zapravi, kako slabo mater to nič ne boli, če je le dekle kak časen dobiček naredila. Ta grozna lakomnost!

Delo je za dušo podučno, vzgojilno in koristno le tedaj, če se tako opravlja, kakor smo zgoraj navedli: z dobrim namenom, potrpežljivo, zvesto.

Posebno je važno, da otroci svoja dela Bogu darujejo, in znajo kaj potrpeti. (Jutranja molitev.) Kjer so pa otroci zmehkuženi, jim je brž vsako delo odveč, vsake službe se takoj naveličajo, tako, da nazadnje ne poznajo nobene vztrajnosti. Tak mehak delavec zmeraj stoka, nobeden mu ne sme nič reči, podučiti se nikoli ne da. Od otrok zahtevajte urnega, natančnega, točnega — ne površnega — dela. Če se mlad človek navadi vsaki stvari na pol, tudi odrasel ne bo nič prida.

Kratko rečeno, matere, zapomnite si tole: Kdor do dvajsetega leta ne bo nič znal; kdor do tridesetega leta nič ne bo; kdor do štiridesetega leta ne bo nič imel — ta ne bo nikoli nič znal, ne bo nikoli nič iz njega in ne bo nikoli nič imel! Ta pregovor velja za časno in večno, za telo in dušo. Amen.

J. Mikš.

Tolažilni govor na grobu matere.

Ustavite sedaj za trenotek svoje solze, vi zapuščeni otroci blage matere, ki smo jo ravnokar položili v hladno zemljo. Mi vsi, ki že iz lastne skušnje dobro vemo, kako bridko je stati ob grobu staršev, pač lahko razumemo vašo današnjo žalost in čutimo, kako strašna je za otroka zavest, gledati tisto, ki nas je rodila, pred seboj ležati v črni zemlji. Zlasti mene vašega dušnega pastirja z vami srce boli, ko moram slovo vzeti od tako pridne, zglodne župljanke. Toda naše solze ne bi rajni mnogo koristile, in naš jok nam ne pomore do tolažbe. Zato vam kličem zopet: ustavite svoje solze! V imenu njegovem, ki je „vstajenje in življenje“ in v imenu vaše rajne matere vas prosim, premagajte svojo globoko žalost ter pridite rajni na pomoč z boljšo tolažbo, — s tolažbo molitve in lepega krščanskega življenja po materinem zgledu.

1. Prvi križ na čelo vam je napravila rajna mati, prve molitve vas ona učila in že gotovo takrat iz srca želela, naj bi ji po njeni smrti ta trud vračali ter se je spominjali v svojih molitvah. Zato pa dostavljate dobri otroci! svojim vsakdanjim molitvam vselej še radi kak očenaš za rajno mater, pošljite za njo kak pobožen vzdihljaj, kolikorkrat boste hodili mimo njenega groba, zlasti pa priporočujte njeno dušo božjemu usmiljenju, kadar se

udeležite svete maše. In vaša molitev se bo vzdigovala po besedah sv. Avgušтина proti nebesom, milost božja pa bo rosila na materin grob in to jo bo bolj tolažilo, kakor vse prelepe cvetlice, s katerimi boste zaljšali njeno gomilo.

2. Drugo pa, s čimur morete razveseliti rajno mater, je vaše spodbudno življenje. Ko bi se mati v trenutku mogla vzdigniti iz groba ter vam govoriti slovo, veste-li kaj bi jo najbolj skrbelo? Otroci moji, rekla bi, skrbite, da tako živite, kakor sem vas jaz učila. Rajna mati vas je v nemala za službo božjo; — kako lepo je bilo videti vas otroke ob strani dobre matere hoditi k sveti maši, k službi božji in k popoldanskemu opravilu. Kako nas je vse ganilo, ko smo gledali otroke z materjo pristopati k mizi Gospodovi. Z besedo in v pismih vas je spodbujala, da ne pozabite na Boga, da pošteno krščansko živite ter se varujete slabih tovarišij pohujšljivih tovarišev. Jezik, ki vas je učil in svaril, je sedaj obmolknil; oči, ki so na vas pazile, iz katerih je žarela materina ljubezen do vas, so ugasnile; in roka, ki vam je rezala kruh, ki vam je pisala in vas vodila po pravi poti, je odrevenela; nehalo je biti dobrotljivo materino srce. Toda spomin na materine nauke in opomine naj med vami živi, dokler bo iskrica življenja v vas. Bog varuj, da se vaše življenje ne bi vjemalo z nauki rajne matere, da bi kdaj zašli z one poti, katero vam je rajna mati kazala celo življenje; Bog varuj, da bi kdaj zatajili materino besedo ali celo materino sveto vero. Zato se pa od matere v grobu ne morete boljše posloviti, kakor če ji obljubite, da prisežete, da hočete do smrti zvesto čuvati ti dve od matere podedovani dragoceni svetinji, sveto vero in narodnost drago. Sveti križ, ki ga stavimo na materin grob, bi pričal zoper vas, ko bi kdaj lehkomišljeno zapustili vero svojih očetov, in zemlja — slovenska zemlja — ki rožlja na materino krsto, bi vas tožila, ko bi nezvesti postali svojemu materinemu jeziku. Mati je sicer zaspala, a vendar živi, saj pravi božji Zveličar v svetem evangeliju, ki sem vam ga danes prebral pri mrtvaški sveti maši: *Kdor v me veruje, bo živel, akoravno umrje*, zato smelo rečem, mati živi, njen duh živi in se ozira po vas sem iz večnosti, dobro vedoč, izpolnjujete-li materino poslednjo željo ter živite-li tako, kakor vas je rajna mati učila. In ko nas bo sodnji dan vse obudil trobentni glas, bo rajna mati v tistem telesu, ki smo ga zdaj v grob položili, pred vami stala in v vašo čast ali pa v vašo osramočenje pričala, kako ste izvrševali njeno poslednjo voljo. Ko

tedaj v vašem imenu polagam na materin grob obljubo vaše stanovitne ljubezni do preblage pokojnice, obljubo vaše goreče vsakdanje molitve za dobro mater ter prisego krščanskega življenja po materinih naukih, hočem z vsemi pričujočimi vam v tolažbo in rajni v pomoč izmoliti tri očenaše in češčenamarije ter apostolsko vero.

Ivan Rotner.

Pogled na slovstvo.

A.

1. Medved Anton: *Poezije II*. Ljubljana 1909. Založila Katoliška Bukvarna. — V pesniški plodovitosti ima Medved med našimi priznanimi poeti brezdvomno rekord. Zato ni čuda, da je mogoče izdati Katoliški Bukvarni v kratkem času že II. zvezek njegovih poezij. Odkrito povemo: nekam z bojaznijo smo ga vzeli v roko; plašilo nas je: ali se bo pesnik v tem zvezku ponavljal, ali pa bo nasploh podal le bolj blago druge vrste? Toda z veseljem poudarjamo: ni prvo, ni drugo! Uprav narobe: če so zbrane v I. zvezku presvesno Medvedove mladeniške poezije, raztezajo se v II. duševni izlivi njegove moške dobe — še bolj krepki, še bolj izčiščeni in pomirjeni. Iz teh se še različneje zrcali: Medved je pesnik moškega zanosa. Kakor pri Jos. Cimpermanu — saj je bil sedeval Savel tudi ob njegovih nogah — je tudi pri Medvedu počez in podrobno vse kakor iz granita. Tu ni nič igračkanja, nič sentimentalnega javkanja, nič razbrzdane strastnosti: vse premišljeno in umerjeno — kakor gre možu. Široko obzorje, trezen razum pa vendar tuinsem kar prekipevajoče čuvstvo v boli in oduševljenosti, na grobovih in na slavnostih. Res, celò na mestih, kjer bi pričakovali: zdajzdaj zavède pesnika užaljeno, prevarano srce čez mejo dovoljenega — pa se oblaži konflikt ali v ljubeznivem sarkazmu (primeri str. 73):

— — kdo mi kriv je, da sem tak?
Mar srce, mar um, mar volja?
To sem vse jaz sam — bedak!

ali v tihi vdanosti:

... Po stezah samotnih
verna družica zdaj stopa z mano,
skozi solze smehlja se udano
grenko sladka — odpoved.

Ravno to je menda, kar dela Medvedove pesnitve tako mile, osobito nežnočutnim in razboljenim dušam. Srkajo iz teh vrelecv ali moškega poguma ali možate odpovedi. — In še to pohvalno omenjamo (v podrobnosti se ne moremo spuščati): vse glorifikacije novodobnega pesništva niso mogle odtrgati Medveda iz starega tiru — od strogega metra in zvočnih rim. In prav ima! Piši Tolstoj et consortes, kar drago; dokler bo lirika godba govora, treba ji harmonije tudi v besedah. Poglej v narodno poezijo — tam je pristen okus! Kdo pa dandanes, ki ima še zdrave živce, z zanimanjem ali celo z zadivlje-

njem bere tisto dekadentno „žaganje“? Zato pa štejemo Medvedu še v posebno zaslugo, da je tudi v tem oziru ostal na svoji poti, četudi morda ni prav moderno.

O nel Obsodbi vsaki ne prikimam.
Bolj nego za estetikov dokaz
za čislo svojih bralcev se zanimam.

S planine svojo pot si dela plaz.
Ideja krepka najde svoj izraz,
le rime njej slede, ne ona rimam.

Ta novi zvezek poezij preč. gg. sobratom prav gorko priporočamo. Tudi odrasli mladini se da lahko v roko brez skrbi. Nihče, ki ljubi zdravo samoraslo poezijo, ne bo odložil tega zvezka Medvedovih poezij brez obžalovanja, da ni še obilnejši. Prepričal se bo, da je tudi našega vzornega pesnika

... duša kakor zemlja.

Zdaj vir srebrn iz nje šumlja,
zdaj iz globokega ji temlja
goreča lava prasketa. (Str. 159.)

J. Volc.

2. *Pasjeglavci*. Zgodovinska povest. Češki spisal Alojzij Jirasek. Preložil S. S. „Ljudska knjižnica.“ IV. Založila Katol. Bukvarna v Ljubljani. 1906. Str. 304+102. Cena 1 K. — Velika žaloigra kmetiškega upora, v kateri se bori za staro pravdo ves narod kot glavni junak, se je odigrala že pri vseh ljudstvih in je našla skoro v vsakem slovstvu svojega pesnika. „Ljudska knjižnica“ nam je že prinesla v prevodu krasni roman Šenoa, ki obdeluje isto snov iz časa slovenskega in hrvaškega kmetiškega punta, in sedaj povest o boju junaških Hodov za svoje pravice, ki jo je napisal slavni Čeh Jirasek. In res — vredna snov spretnega peresa! Težka in lepa. Lepa, ker nam osvetljuje človeško naravo z njene najblažje strani, zaupjočjo v končno zmago pravice, žrtvujočo svojo lastno korist dolžnostim skupnosti, polno nadeje še tedaj, ko od nasilja premagana pada, da živi večni Bog in z njim večna pravica. A tudi zelo težka, kajti treba je največje pisateljske spretnosti, da umetnik obseže in razume do dna vse to veliko ljudsko gibanje, da ga poosebi v svojih junakih ter da, predstavljajoč premnoge duhovne struje preteklosti, zadosti pravilom umetnosti in ne žali zgodovine. Jirasku so že Čehi priznali, da je uspel, in danes je njegov roman na Češkem popularen. Res je sicer, da se natančno drži zgodovinskih dejstev in da ne vpleta v tok dogodkov izmišljenih, a mogočno vplivajočih dramatiških prizorov kot na pr. Šenoa v svoji „Kmečki vojski“, vsled česar Jiraskova povest tudi manj živahno deluje, a zato nam zaupno odkriva mnogo psihoških skrivnosti iz tihga doma svojih junakov. To lastnost je redkokdaj najti pri zgodovinskih pisateljih, ker jim nedostaja časa, da bi se ozirali na dušni razvoj svojih junakov; pred njimi je vse polno mogočnih dejanj, ki jih je treba smotrno razvrstiti — in kadar junak zamahne z mečem, pozabi pisatelj kaj rad, da tedaj tudi nekaj misli in čuti. Jirasek drugače. Pri velikanskem prizoru, ko nešteta množica spremlja Kozina, mirnega, neupogljivega junaka, na morišče, je Jirasku skoro važnejši dogodek, ki se vrši v duši Kozinove žene, kot tisti, ki se bo ravnokar odigral na vislicah. — Ta roman se bo ljudstvu gotovo priljubil

in to je prav že zaradi njegove zgolj leposlovne vrednosti; če je pa resnica, kar se tolikokrat govori in piše, da je naš narod že po svoji naravi in vzgoji preveč suženjski, je še veliko bolj prav, da se ta povest udomači med njim.

„*Kristusove legende*“ Selme Lagerlöf — zakaj ni ime pisateljice in prevajavca naznanjeno, ne vemo — ki so izšle v istem zvezku „Ljudske knjižnice“, so leposloven umotvor popolnoma druge vrste. Legende ne vplivajo s silo dogodkov, temveč s tistim čudežnim, čisto posebnim čarom, ki počiva na legendarnem svetu in ki ga je Selma Lagerlöf znala ohraniti, da potencirati. Majhna legenda obsega več psihologije, več svaril, svetov in tolažbe kot morda cel sistem mrzlih нравnih nauk — je dejal Herder v srečnem trenutku. To občuti vsakdo, kdor prebere eno samo teh drobnih legend.

„Katoliška bukvarna“ je izvršila skoro trgovski čudež, ko je izdala tako lepo in tako obširno knjigo za tako nizko ceno. Zato ji gre zahvala in priznanje.

F. B.

3. *Slovenska znanstvena dogmatika: Verouk za višje razrede srednjih šol*. Druga knjiga: Resnice katoliške vere. Spisal dr. Gregorij Pečjak. Rokopis te knjige, namenjene za 6. gimnazijski razred, leži že več mesecev pri naučnem ministrstvu, a potrjenje še vedno ni došlo. Upati je, da dojde prav kmalu; potem se začne knjiga takoj tiskati, da bo do prihodnjega šolskega leta gotova. Katoliška Bukvarna kot založnica bi rada že sedaj določila število iztisov. Da bo mogla biti cena nizka, moramo računati na to, da knjige ne bodo kupovali samo učenci, ampak, ker bo s to knjigo dovršena prva slovenska znanstvena dogmatika, tudi mnogi neučenci, zlasti duhovniki, pa tudi laiki, katerim je pri srcu prosep znanstvenega slovenskega slovstva v vseh strokah. Verska vprašanja dandanes globoko segajo tudi v javno življenje, in prepričani smo, da bi se mnogo nasprotij ublažilo, ako bi si vsak izobraženec prizadeval, o teh vprašanjih poučiti se iz zanesljivih virov. Da bo Pečjakova knjiga tak vir, za to nam jamči priznana pisateljeva temeljitost. Ker je Pečjakova knjiga nadaljevanje veronauka za višje razrede srednjih šol, katerega prvo knjigo „Resničnost katoliške vere“ je spisal dr. Iv. Svetina, računamo tako, da se bo izven šole druge knjige prodalo primeroma toliko, kolikor prve. Te se je sicer že mnogo, vendar še ne toliko, kakor smo računali. Zato prosimo, da vsi, kateri še mislijo naročiti prvo knjigo, store to, še preden določimo število iztisov druge knjige. Zlasti pričakujemo naročil od bogoslovcev in duhovnikov ne le ljubljanske, ampak tudi lavantinske, krške, goriške in tržaške škofije. Svetinova knjiga „Resničnost katoliške vere“, katero je znanstveno in dnevno časopisje raznih struj jako laskavo kritikovalo, stane vezana 2 K 80 h, po pošti 3 K. Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

4. *Andrej Hofer*, tirolski junak. Ljudska igra v 5 dejanjih s predgovorom in sklepno sliko. Poslovenil Franc Rihar. Cena 80 vin., 10 izvodov 5 K. Založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani. — Igrokaz proslavlja tirolskega junaka Andreja Hoferja, ki je leta 1809. (torej pred sto leti) tako srčno in neustrašeno branil vero in dom proti veliki premoči silnega Napoleona. Z občudovanjem zremo na tega slavnega moža, polnega ljubezni in navdušenosti za vse dobro in plemenito, vztrajnega in odločnega pri delu za Boga in domovino. Preprost kmet, brez izobrazbe, toda veren in kremenitega značaja ter zlatega srca, je postal zaupnik celega svojega naroda, postal je njegov vrhovni poveljnik, ki je nepremagljive Napoleonove vojake trikrat pognal čez

mejo ter se povzpел do najvišje časti v deželi, da je v cesarjevem imenu vladal v cesarski palači. Pa tudi za trenutek se ni prevzel na višini svoje slave skromni junak. Sebe ni nikdar iskal; kar je storil, je storil iz ljubezni do Boga, cesarja in domovine. V tej ljubezni za tako vzvišene vzore, ki so navduševali ves njegov narod, si je priboril slavne zmage: ti vzori so mu dajali pogum pri padcu in v smrti . . . Dne 10. februarja 1810 pa je izkrvavelo v trdnjaskem zidovju Mantove najblažje in najzvestejše tirolsko srce — srce Andreja Hoferja, ustreljeno od francoskih krogelj. — Tudi naš narod naj se navdušuje za svete vzore ob krasnih prizorih te zgodovinske igre. — Ne samo uprizorjena na odru bo vspevala ta igra; knjižica naj se čita tudi doma v družinah, saj je snov silno zanimiva, pa tudi zelo koristna.

B.

1. *Český slovník bohovedný*. Pořadají dr. J. Tumpach a dr. Antonín Podlaha. Vydává V. Kotrba. V Praze. 1909. Zvezek 1.

Slavna učenjaka dr. J. Tumpach in dr. Ant. Podlaha sta začela izdajati *češki bogoslovni naučni slovar*, kar je znamenje lepega in veselega napredka češke bogoslovne književnosti. Že prvi zvezek naučnega slovarja nam kaže, da odgovarja vsem zahtevam, ki jih moremo staviti na podobna enciklopedična dela. Iz dosedanjih člankov (1. zvezek obsega članke do napovedne besede „*acceptio personarum*“) vidimo, da se delo ozira na vse panoge bogoslovne znanosti. Posamezni članki precizno in karakteristično opisujejo dotične tvarine, in v pojasnilo so porabljene vse pridobitve moderne grafike; naučni slovar ima namreč raznovrstne rizbe in slike (pri mnogih člankih bodo pridejani tudi zemljevidi), tako da v tem oziru celo prekaša Wetzler in Weltejev „*Kirchenlexikon*“, kakor tudi Buchbergerjev „*Kirch. Handlexikon*“. Da, češki bogoslovni naučni slovar obeta postati v resnici monumentalno delo, važno ne samo za češko bogoslovno književnost, ampak za Slovane sploh, ker se ozira na vse pojave bogoslovnega slovstva posameznih slovanskih narodov. Na str. 28 n. pr. je omenjen škof Abraham, iz čegar dobe so naši brižinski spomeniki. Že v prvem zvezku so životopisi mnogih slovanskih pisateljev.

Češki bogoslovni naučni slovar bo izhajal v zvezkih; skupno jih bo 80 in bo izšel vsak mesec po eden. Naročnina na pet zvezkov je 7 K, na deset 14 K. Posamezni zvezki po tri pole obsežni v leks. obliki stanejo po 1'40 K. Naročnino sprejema upravništvo Ciril-Methodove tiskarne, V. Kotrba v Pragi, II. 200. — O nadaljevanju češkega bogoslovnega naučnega slovarja bomo sproti poročali.

A. S.

2. Dr. Hermann Franz: *Studien zur kirchlichen Reform Josephs II. mit besonderer Berücksichtigung des vorderösterreichischen Breisgaus*. V. 8°. (XXVI + 332) Freiburg 1908. Herdersche Verlagshandlung M. 7.

To je tekom leta že druga knjiga o cerkvenih reformah cesarja Jožefa II. Prvo nam je napisal naš rojak Dr. Kušej (Joseph II. und die äußere Kirchenverfassung Innerösterreichs), drugo tuji učenjak Dr. Franz na Badenskem. Obojno delo se izpopolnjuje. Dr. Kušej opisuje zunanje reforme jožefinizma v alpskih deželah (preosnovo škofij, župnij, samostanov), Dr. Franz razpravlja tudi o notranjih reformah (podržavljenje duhovstva, odprava bratovščin), a se pri tem ozira zlasti na Breisgau, ki je bil tedaj habsburška posest. Posebno

temeljito in tudi za nas pomenljivo je poglavje o verskem zakladu, njega ustanovitvi, pomenu, virih in nalogah. Ker verski zaklad pri nas v Avstriji še sedaj obstoji, a so mnoga vprašanja, ki se njega tičejo, še nepojasnjena, zato je natančna zgodovinska razprava o njega početkih tembolj potrebna. Vsakdo, ki se bode hotel natančneje poučiti o zanimivi dobi jožefinizma, bode moral seči po dr. Franzovem delu.

Dr. J. Gruden.

3. *Theologische Zeitfragen*. Von Christian Pesch S. J. Fünfte Folge: *Glaubenspflicht und Glaubenschwierigkeiten*. V. 80. (VIII. u. 220) Freiburg i. Br. u. Wien 1908, Herdersche Verlagshandlung. K 3.84.

V četrtem zvezku teološko-znanstvene revije „*Theologische Zeitfragen*“ je pokazal p. Pesch, kje se ločita katoliška in modernistiška teologija, podal modernistiške nauke o veri, a jih obenem zavrnil s katoliškim naukom. V pričujočem delu „*Glaubenspflicht und Glaubenschwierigkeiten*“ je pa isti pisatelj katoliški nauk o veri in verskem aktu še bolj poglobil, utrdil, zabranil proti raznim ugovorom in ga obenem natančno razložil; tako je to delo nekako nadaljevanje prejšnjega, a vendar samo zase popolnoma celotno.

Pisatelj je razdelil tvarino v deset odstavkov: 1. Verska dolžnost. 2. Verniki zunaj Cerkve. 3. Dostojanstvo vere. 4. Spoznanje pred vero. 5. Čudeži in prerokbe. 6. Razmerje volje do vere. 7. Milost vere. 8. Tema v veri. 9. Verske težkoče in verski dvomi. 10. Spoznanje motivov verovnosti in verski akt. — Vsak odstavek je sam zase samostojen in razumljiv tudi brez ozira na druge; vsi skupaj pa zopet tvorijo popolno celoto, namreč genetiško razlago verskega akta.

V tem delu je pisatelj seznanil čitatelje s teološkimi vprašanji o veri, ki so sedaj najaktuelnejša; razjasnil je pojme, razložil, kaj je verska dolžnost, kaj samo mnenje nekaterih teologov, in kar je najvažnejše, odgovoril je na najbolj premišljene ugovore, posebno na take, ki so danes takorekoč na dnevnem redu.

Zakaj imajo danes verski nasprotniki toliko privržencev, zakaj se posebno mladina tako rada odtujače veri? Vera, pravijo, nasprotuje znanosti, in vedoželjna mladina se obrača od vere k znanosti, a ne k pravi, temeljiti znanosti, ampak ostane pri napol-znanosti, ki ji stavi razne navidezne verske težkoče, pa jih ne zna ali noče razrešiti; znanost po imenu, ki ne prodre nikamor do dna, ta je kriva današnje nevere. Pričujoča knjiga pa ima namen, odgovoriti na razne verske težkoče, poseči najvažnejšim vprašanjem do dna in tako razjasniti vedoželjnemu in omahljivemu čitatelju najimenoitnejše vprašanje. Posebno nekateri odstavki, kakor n. pr. 5, 6., 8. in 9. so tolikega praktičkega pomena, da jih ne more nihče čitati brez zanimanja in brez velike koristi. Knjiga je pisana tudi v lepem in razumljivem slogu.

To temeljito delo priporočamo posebno vzgojiteljem mladine in vsakemu, ki mora odgovarjati na razne ugovore in težkoče. Take knjige v roke srednje- in visokošolski mladini, in veri nasprotni časovni tok se mora zajeziti!

Ž.

4. *Biblische Volksbücher*. Ausgewählte Teile des alten Testaments. Fünftes Heft: *Die Psalmen*. Erster Teil: Ps. 1—75. Uebersetzt und kurz erklärt von Prof. Dr. K. A. Leimbach. Fulda, Verlag der Fuldauer Aktien-Druckerei. 1909. 80. (XVII + 208.) — K 1.80.

Tudi ta zvezek učenega in plodovitega pisatelja se častno uvrščuje med ostale, izmed katerih sta prva dva doživela že drugo izdajo.

Uvod pričujočega zvezka razpravlja kratko pa točno o izvrih psalmov, o njihovem razvrščenju, kedaj so nastali, kakšna je njihova religiozna vrednost in vsebina in o pesniški lepoti in obliki teh biserov v pesniškem slovstvu vseh časov. To delce priporočamo zlasti tistim, ki ne vtegnejo brati in nabaviti si obsežnih del te vrste; ne podaja namreč samo prostega prevoda, ampak kolikor mogoče pravo sliko hebrejskega teksta psalmov z izvrstnimi izboljševalnimi nasveti. Razen tega nudi razlaga na lahek in preprost način in brez refleksij misli posameznih psalmov, tako da te svete pesmi vsak prav lahko razume, z njimi toži in prosi, hvali in se raduje, kesa svojih grehov in prosi božjega usmiljenja ter tako s pobožno molitvijo psalmov daruje Gospodu prijeten dar pokorščine in božje ljubezni.

Da ne govorimo o vseh malenkostnih pomanjkljivostih, le omenjamo, da naj bi bili bolj pregledno in vidno označeni pojasnujoči izrazi, drugo tudi možno pojmovanje teksta in dopolnila, ki so nujna v nemškem prevodu. Tudi oklepaji naj bi se uporabljali z večjo doslednostjo. K.

Glasba.

1. *Velikonočne pesmi* za mešan zbor. Zložil Janez Laharnar. II. natis. Cena K 1'30. Založila Katoliška Bukvarna. Te pesmi so zložene v preprostih pa posebno na nekaterih mestih zelo lepih napevih. Drugi natis je dokaz, da so se pesmi že pridno prepevale. Razen nekaterih imitacij pesmi nimajo nič težkega v sebi niti za slabše zборе. Besedilo je običajno velikonočno. Sedma pesem je zložena za enake glasove. Pridejan je še spev: „Ti si Peter“ za sopran in alt s spremljevanjem orgelj. Zlasti zborom na deželi skladbe zelo priporočamo.

2. Janez Laharnar: *Gorske cvetlice*. Za čvetero in petero mešanih glasov. II. natis. Cena K 1'50. Založila Katoliška Bukvarna. — Te pesmice bodo brez dvoma ugajale vsem pevskim zborom. Melodija teče gladko in neprisiljeno, tako da ne bo nikdar utrudila soprana. Posebno ljubki sta pesmi: „Pozdrav“ in „Moje ptičice“. Prva bo napravila vedno velik efekt s svojim „Andantino“ in z lepim čeprav zelo preprostim koncem. „Moje cvetlice“ je skladbica polna nežnosti in ljubkosti, zahteva le, da se jo fino prednaša. Mešani zbori naj pridno sežejo po tej zbirki.

3. Janez Laharnar: *Pomladanski odmevi*. Pesmi za sopran, alt, tenor in bas. I. in II. zvezek. Cena K 1'30. Založila Katoliška Bukvarna. — V prvem zvezku sta gotovo najboljše skladbici: „Tožba po cveticah“ in „Kadar mlado leto“, ki je tudi natisnjena v drugem zvezku Mohorjeve pesmarice. Posebno prva je zelo melodijozna in se lepo prilega besedilu, le konec nam ne ugaja. V drugem zvezku je na prvem mestu krasna pesem: „Mladost ni“, ki je že znana iz Mohorjeve pesmarice. Razločuje se le v toliko, da ima dva sklepa: primo in secondo. Secondo, ki ga v omenjeni pesmarici manjka, je zelo lep in za sklep primernejši kot primo. „Kmečko deklo“ je melodijozna in lahka skladba. „Ženin kos“ se posebno odlikuje po svojem narodnem tonu in šaljivo melodijo, kar bo gotovo vsem ugajalo. Z